

पंचविंशतुल्लोकः शङ्कराचार्यः राट्टिविस्मर्त्तकः कोइश्वरपुत्रोभवति तदा प्रभवितुं वेदादिद्वयं
यावन्तीभविषुं शक्तौभवति नचेदेवंतदास्येति तमपि तालोच उटस्यंमपिकैर्तमपमः नदुर्लभं तदा
विनायकैस्सुजायैवोवावे तेषां किं जगत् किं वपतिमपिमात्रादुल्लसमाइएन्मन्त्रोपिण्डतिमदिका सुदृश्य
रयशक्तिं संयोगादेवजगत्तत्त्वमान्ययेतुतेन तित्वादि कंलीपुष्टयजन्यकार्यत्वात् मनुष्यपशुपक्षि
शरीरस्योदशरीरस्यैतन्मनुमानंस्वित्तं अथवाशिवः शिवशब्दः शक्त्यायात्कारणं अकारं इकारात्मकैर्न
यदिमुक्तौ भवति तैराप्रभवेत्सुखादिभिर्गद्ययस्थितं कंशुशक्तौभवति नचेदेवंतदास्येदितुमपि उच्यते
उटविभामभयिकर्तुं जगत् शक्तारवकार्योर्निःस्वयोरैस्त्वारितुमशक्यत्वात् आत्मवशात्सावि
त्राशिवैस्त्वेनाममथामनविद्यते इत्यत्र एतावतांस्वयावशीकृतः शिवः त्वत्संयत्वंपत्मा कृतो नभेदे
स्ति इतिभावः नामधायनपरमनुच्चार्यमाणत्वायेकस्त्वमपरमुपातः शिवः त्वत्संयत्वंपत्मा कृतो नभेदे
रांतेर्देहोत्पत्तिश्च विद्यारादि विस्मर्त्तात्स्वराख्योऽप्रसक्तः यः नित्यः खोऽशक्यतामातः परस्वस्मा
युक्तः शक्तिमयावर्णः आचार्यप्रतिपादकः शिवः स्वरयशक्तौ नोत्पत्तं त्रैलोक्यं दातुं न स्यात् त्रै
यतेन शिवस्त्वदाचनः प्रभवितुं मंत्रपतांगं स्येदितुं अथ विभायकैर्तमित्यर्थः अथवाशिवो विदुषः
त्सपचित्तेर्गतेनानुत्तरार्थं उक्तः तदुक्तं शिवदशैश्च विदुर्वैरुर्द्विस्वमाचयोर्गतेः परः प्रकाशतेत्यु
त्तराख्योर्गोवर्णोस्त्वनुत्तर इति योगिनी चरयेति श्रुत्याकारात् विस्मर्त्तात्तद्विदुषस्येति विदः प्रकाशय
रमा र्थवापुः रत्नालक्षरीमुतात् प्रसत्तं विज्वलेत्तरीस्थानमात्रं यथात्मकं इति एतेन शक्तः प्रभवितुमि
क्षयिष्यात्येवं अथवाशिवोत्कारः शक्त्यायात्कारणं इति तद्वत्तरीस्थानमात्रं यथात्मकं इति एतेन शक्तः प्रभवितुमि
ले शश्च विद्याचार्यादिनीमतेति विद्याप्रकाशितोवचनात् अथवाशिवोवचनात् एतेन शक्तः प्रभवितुमि
अथवाशिवोहकारः शक्त्यायात्कारणं इति एतेन शक्तः प्रभवितुमि

कादिपदेनैरेणदेनसप्रभविमुक्तानश्रीविद्यामंत्रपतामुपगंतुंशक्तइत्यर्थः नचैवेतदाह्यदिउभय
 म" एकमेवतामुपगंतुंनकुशलः तदुक्तंसाजागृह्येकलक्षिणांशुप्रोचमकुलसेवितामर्चदशनेवेषा
 चचित्कस्यामन्त्रेष्टिवेभूमिष्णुद्रुशिबोर्मयाशक्तिहोक्तायमाईभोऽप्रुपंचद्रुअंबेदुअनर्दणिमि
 रसव्यतेमताविपुरसंदरयोमजामिरसमुद्रवा इतिसेमपतायेमावाय्यतामाकृतामाकृवोक्तमेमण
 नेक्तंस्मिन्नेयंयदाशिवपदेनलकारकताररेफःशक्तिपदेमईकारइकारशकारमायावीजानि
 प्रभवितुंयंचदश्रीमंत्रपतांगतेअसवेद्रमायाभिःपुरतपर्ययेतेइतिश्रुतिःअतिएणमुभ
 वार्कमास्यद्राशिवोगोपलायादशादोरःशक्त्यापंचदशप्राश्यादशादोपंचदशभिर्मांशुरोगो
 पालमंत्रेद्राशरितिब्याकुर्मःअथवाशिवशदेनाधोमुखविकोणयत्तुमुपशक्तिशारेनेधासुरवि
 कोणपंचमुद्यते उभयंमिलित्वाश्रीचक्रंयदुक्तंचतुर्भिःश्रीचक्रोत्पशक्तिचक्रेअपेवमिशिवश
 त्पातकैस्तेपंश्रीचक्रेष्टिवयोर्बेपुरितिप्रभवितुंस्त्वपारिकर्तुंश्रीचक्रादेवुत्तिष्ठतिस्त्वतरेव
 तयोभवंतीत्यागमिनःतदुक्तंकामिकैस्त्वगहृआंसमेदस्थिधातवःशक्तिमूलकःमज्ञाशुक्रमी
 याधातवःशिवस्त्विकाःनवधातुयंदेतोनवयोनिसमुद्रवइतिनचयोगिःश्रीचक्रंअथकेरा
 विसाद्याल्लितापुंरपाकैश्चविगुदेवेषुनारसमारभादौरोद्विवसेजगद्विस्तितेत्राजवचना
 तस्त्वस्यापिकात्यायनीरूपतत्परतयाविमुपक्षेपित्याकुर्मःचतुर्मीमांसादिमतेजगत्क
 र्त्तुंशिवस्याभावाक्षिद्विषयेयस्त्वितिह्यादशकायनमनार्यतानुयत्सुतिशिवइतिशीउस्त्व

वायुपिनिभस्म

भसिमो ब्रुल्लमविभं भस्मस्तानंभजति कते त्रुत्तएवातिरिति भस्मैवेव वारं भस्मभनस्वत्ताति रेशोपु वा
 पि एतामिचकं विदतिभस्मानीतिभस्मस्मानं वैकुभवादीनोभस्मत्ताकि रिति विष्णुपतव्यास्वभवानीप
 तैठचरण आत्वारः अस्तेरः कैमिअनिर्वाणस्याः सत्वप्रधानः अस्तेरः प्रथमतोक्तः तमः प्रथमो मिश्रः
 गुणपतीतो निर्वाणस्याः अस्तेरणयोरास्तत्त्वकं मिअस्पहज्के मत्ते निर्वाणस्पसत्सु दस्वस्थाने अस्ते
 विष्णुः रत्तोप्रस्था मिओरः दुः निर्वाणः सदाशिवजयाचरत्तचरण्यं केरु भवंपांस्तेस्वमुणसंधिन्वत्ति
 सुएवतिमिअचरणपदैरुतभवे पांस्तमोगुणं संचिन्वत्सु सत्तरतिनिर्वाणचरणपदैरुतभवेपां
 सं नैमुणं संचिन्वत्सदाशिवः सदातदंभजति तदुक्तं दत्तेयैणस्य मध्यमो विधितरीतवरत्तमुल्लोपा
 रोरजो मल्लगुणैरवत्यसेखमतोसस्थिस्तीतनुत्ता सदयेतजीयमंपिंभुजत्तरतिविष्णुमुदयमुग्र
 तुष्टीत्तदीयचरणनिहृपाधिवांथसोद्रासुते शिचपदं सत्ततनमामीति अमुनेउदरे द्रुत्त्यकालजीवि
 नात्तया मत्सुतिः कायैव यं तस्यादुच्छते यावदुक्तास्सुध्यातया प्राप्नुवुदुपनिचिंजीवित्ताथत्वा
 दत्तआत अविद्यानामिति अविद्यानामं तस्मिन्निरमिहरे द्वीपनकरी जजानं चेतस्य सत्त्वकमक
 रं रक्तमिस्तिरादरे प्राणं विंतामस्मिगुणनिका जत्मजल्लपो निमरत्ता तों दं कृभुरीरुशरातस्य भवेती ३
 तयाचत्वत्तुं हाते त्सर्वं मम न दुर्लभमित्याह अविद्यानाविषयार्थप्रतिपादकं शास्वतसि तानो अत
 स्तिमिरस्थाना न च पापकारणमिहरोक्ताने तदुद्धीपत्तकरी तस्य का शिका मिहरे द्वीपनं गरीति कवि
 त्याहः अत्र द्वा रथादित्य युग्मदुदये प्राप्नुवति त रथा द्वीपनं गरी भवतीत्यर्थः जजाना मचतु राणं शा

लभ्यमाना तद्विज्ञानां चेतनं ज्ञानं तेन सत्त्वं उक्तं तत्र सत्त्वं तिस्रस्तैः ज्ञानमकारं रंद्रं अतिः विहङ्गुन च यत्को
 र्थागारं तेषां तस्य स्याः सिरामरं प्रित या दशसुखाणि निधिनो नोचितो मे सि यु ए निका स नो र्थागारं भो
 लको म नो विधा जी विंता मणि मयी वा जे न जे न्दो सं सार स ग रे नि मग्ना नो सु र रि पु व रा र स्मि
 सु र्पा श्वि रा र स्म दं द्वा उ ड्वा र क री भ व ती त र्घी अत्र वि शो य ग च त्थे य न र्म का र्थागारं मो च जे न न र्म
 भ ग व त्पा प्र ति पा दिते धर्म स्य त ड्वा ल्वा सा न स म्प त्वा र त्पु रा तं प्र य मे नो क्तं का म स्य वा र्थि सा ध्य
 ज या त त्पु रा नं हि ती ये नो क्तं त ती य तु र्घी र ये मो त दार्थ क्तु स्य स्य स्तु मे वे ति ते य अ य च दा न
 द्वा रा वा ग भ व वी जा त्म के त्वे भ ग व त्पा प्र ति पा दिते त दु क्तं त्रि पु रा तिवे त्पु रा त्ता नो जे उ मा न म ते पु
 न र्ते न को मा त्वि त तु ते के व ल्पे क ल वा वि भो वा ग भ वे प्र य मे वी जे व दा ता पु र्तो य ते त्रि पु रा तं द या
 भ द्दे त्व इ पा वि श्व वि रा वा ज्वा वा च क र प र्ण व्या मो त्प मि तै भ व ति ति वि सु प ते भ व ति त्व वि वि द्या
 वा त्व दं क स्या अ स्य वि ह्वा र्घी ई ल त्ती अ वि द्वा ना मि रा यु क्त र पा पि पुं यो रा ग द त्पो दै व त ग णः
 पुं जो व क्त य ते इ त्यु त्पे आ र त्व द त्व इ ति त्व द त्प पा णि भ्पा स भ य व र दै व त ग ण स्त्व मे को ने वा ति
 प्र क्ति त्व ग भो त्प मि त या भ या ज्ञा लुं दा तुं फ ल म पि च वां छ स मा थ के श र स्ते प ले का नो त व वि
 च र णा वे व नि पु र्णे ग ४ ॥ त्व द त्पो दै व त ग ण पा रि भ्पा मे वा भ य व र द अ भ स व र द मु द्रा सा जे
 धा र कः त्वं पु र्ते का प्र क्ति त्पो व ता भी त्पो र भि त पो य या त्थ ज्ञा सि त्वा भि न य सा च धा र कं ना सि
 अ पि तु व रा व य दा त्वि त्व म पि अत्र ते त्पु मा र भ या ति दि द्दि य तो भ या ज्ञो लुं वां वा स म पि के प ले च

दत्ते तव वरणावेति पुण्यवित्यादयः तद्वाच्यमेवेकाप्रतिष्ठा वराभीत्यभिमतपानाकिप्रविश्व
 दस्येयिदेवते गणः पाणिभ्यामभयवरदत्तावेतासास्येवैल्लक्षणं ततो भगवण इत्यादि भयादि
 त्वादिर्यत्र वा पाणिभ्यामभयवरदत्तत्वेन प्रतीयमानो देवते गणः त्वमेका वासिभ्युपि सुखे
 मेव कीदृशी त्वेप्रकृति तव तभास्यभिन्ना तयापि भयाज्जातयोक्ता समधिकं फलं च दातुं लोकांतांशरूप
 गणनायां प्रलते तव घणवर्जितपुण्यगणनाहीनं समर्थावेत्येत्ययः किमु पदेत इत्येकांतांको भेदुपि
 वज्रस्वर्णांशरे ह्यदे इति संबोधने एकांतास्कोटो इकांस्तु कारुकारके कांशाणां कामादि वचिकेत्ये
 तोक्तं त्वदिदं तिममप्रभावे कदम्ब इत्युक्तं आह हरिरिति तद्विस्वभासा राध्यपुणत्तजनसौभाग्यजननी
 पुशनादीभस्वागुररिपुमपि तौ भगवतस्मरं धित्वो न त्वारतिनपनले स्थितवपुषा मुनीतामप्यतः
 प्रभवति हि मोहायमदत्तां गपपुशमृत्तमयसाते तं रं हि विस्वस्वांशुना तज गेसौ भाग्यजनी माश
 ध्यता दीभस्वामोहिनी रयेदिधा पस्मरत् रमपि तौ बभूव दनाधीनतामनेयेत यन्नस्मरेदिभस्वीकृतं
 तस्ममदत्ताथो न त्वं तव प्रसादेनेव शून्ययाऽसंभावितमेवेति भावः यद्वा ते सौभाग्यजननी ई ईकारं
 पात्वा माशयेत्यर्थः स्मरं यत्तेनैव पुकारेण त्वां भगवदुवाशरीरं शमदत्तां मुनीनां श्रुते खे मोहापा
 दाता समभवतीत्यत्वपः च पुषा कीदृशो नरपति सपते खे येरतिः कामस्वीतत्र यथाभासा स्यादतीति या
 तिसुंदरे कोत्यर्थः तदुक्तं वाचकं श्वरं तं जेयतामेव पुराधाया विद्यां त्रैलोक्यमपि हि नीत्रैलोक्यं मोहापा

मासकाभाभिभागान्नरिकाभदेवोपिदेविभामात्रिपुरसुदरीसमासाध्याभवलोकेसुलेभागसुदर
 नितैतिरीयश्रुतिरपिजनकोवेदेहकः अलोरात्रे समाजगामेतिजनकसुरातद्विद्याप्रकटिकः विदेह
 दोभवावेदेहकः वेदेहएवेदेहकः कामः अलोरात्रे अलोरात्रात्मकः पंचदशाक्षरीमंत्रवर्णः प्रतिपद्यदि
 कर्मात्मकत्वात्सकः समाजगामांते मंत्रमाहितवातिनितर्पयिः ननुपुरयस्यतारी ह्यपराहणनायावा
 पुरुषद्वयगुहणमाश्रयजनकमिति भवत्ववत्त्वत्पुसादेयोमः कथं कं दकस्यते मुनिमोदकंत्वसमा
 मयीसंपर्यैवभविष्यतीत्यतः अह धनुर्विति धनुः योयं तौकीमधुकरसयीपंचविशिष्यावसतोः सामंतो
 मलयमरुदायोधतरणः तथाप्येकः सर्वसिमागिरिसुतेका मयिकृपा मयांगांनैलध्वानमदिदम
 मेगोविजयने ह ॥ तयाचैतत्सामाफीनैतादृशित्पाह धनुः योयं पुष्टमयं मुकमारंनवजोपय
 स्मिन्पथः मोर्वीजपमधुकरसयीभ्रमरसयीमधुकराणामाकर्षणदिक्कालेस्पर्धेमैव नोपपद्यते अ
 स्पर्धेमनुपद्यते इत्यर्थः विशिष्यावणा पंचैतत्त्वधिकः वसंतः नुः कदाचित्कः सामंतैः स्यायः
 मलयमरुद्वत्तैणानिलैर्मंदगमनः आयोधनरयो मुहसाधचोरयः स्वयमयोकोभृद्वितीयेकान्न
 तरायरत्तितान्नान्नगः शरैरणापिप्रत्नः तथाहिदेहिसिमागिरिसुतेतयांगांनैजज्जोतात्सामयमि
 वैधनीयांकृपांसाध्याहं सर्वमेव यत्किंचिज्जगत्संसारवर्षिप्राणिसमूहविजयते इत्यर्थः भावे
 तीस्तुत्तपमाह केनादिति वृणोक्तोवीरामाकरिकलभक्तुं भक्तुं नमरा परितीक्ष्णमध्यवशिण्णतश
 रश्चैवदत्ता धनुर्वोणाभ्यांशंरणिमपिदधानाकरतैलैः पुरलांराकांतैः पुरमपिनुराहोपुर

विष्णोः ॥ १ ॥ अथ यथा नानां चिदात्मत्वं द्रष्टुं हितास्तत्तु यस्याः सात वा करिकल्लभः करिणावकल्लभः
तुभयोस्वस्त्योर्मोरो यस्यास्तथा करिणश्चन्द्राचोपरं जकेः करिषुर्कं प्रकाशं लभते इति के
रिक्ल्लभः करिश्चेदिति केचित् मध्ये उदरे परितो र्णात्के शणपरिणतः परिशेषः शरत्काले लक्ष्मि
द्रुक् सङ्गं सुखे यस्याः सात्करतलेः धनुः कोदं उवागन्तव्या पश्यन्तु विशेषं सृष्टिं मङ्क शं दधाना
धारयंती नोस्माकं मने पुरस्तादात्तांतिष्ठतु कीदृशी पुरमस्थितः शिवस्य आतो पुरुषिककात्रा
तो पुरुषी अभिमानं हयिता आतो पुरुषिकोदर्याद्या स्यात्संभावनात्मनीत्यमरः अत्र पाशा
धनुषोरङ्गीयोवामके योर्ध्वाने अङ्कुशवाद्यो रङ्गुथो दत्तिणको योर्ध्वाने केचित्तु दत्तिणो
र्ध्वके पाशयोमबोद्धुं करकुशं शक्तिनामिदंतीति अत्र धनुः तवेवात्तैकोमलमीलकं मल
कदा र्कोरवसत्कोरमंजरीरूपास्तेत्राजादावुक्तः अङ्कुशं नाना रत्ने रविचित्तसुबकोमयेपाशा
रूपदस्त्वनिमित्त इति स्वल्पमुक्तमस्यानेति नृपयति सुधासिंधो गिति सुधासिंधोर्मध्ये
तथैव दधिचादी परिच्छेत्ते मणिदीपनीयोपवनवनिचिन्तामणि गृह्ते शिवाकोरमं चेषु
मशिवयकी केतिलयां भजंति स्वाध्यायाः कतिचन विदितं रत्नहरी ५ ॥ सुधासिंधोरम्यताव
धर्मध्ये स रविदयिनां कल्पचक्षाणां पावटीतया परिच्छेत्ते वेष्टिते मणिदीपे न वरत्नरश्मि
दीपेतीयोपवनवति करवोपवनवति परमुरमणीयचित्तामणि गृह्ते चिन्तामणि रत्नरश्मि

[illegible]

शीघ्रं गतिर्योक्तेशास्तेषां तत्त्वानामेदेवेति न मते भेदे मते गतिः पञ्चकामयेते तत्र पाविलोक्त
 त्रयेष्विचंसे यामयन शिववेदे शिववप्रजायेत कर्ता तस्मिन् च सर्वे वसु रसु न मत्सु त इति
 स्मृतिविशेषाण्युक्तः कुण्डलिनो नृपायित्वेमेवेति कुण्डलिन्यपत्तावदुभिकात्रायते तत्रैवेय
 भूमिका महीमितादि नोक्तान्त्वय भूमिकां प्रत्यावृत्ति भूमिकां वा तस्येति सुधाधारसा
 रैः अरण्यगुल्मांस्तर्विगस्तितैः प्रपंचं भिचैतो पुनरपिरसाक्राय मरसा मुवाप्यस्याभूमिं नृजभ
 विभमध्यस्येव त्वेयं स्वमात्मानं कृत्वा स्वायि विवकुलं कुण्डलिन २ सुधाधारसो रैः मृतधा
 रा संयातैः चरम्यगुलं तर्विगस्तितैः भूमध्यगतं मुक्तैः चरणमध्यमां तगीत निषेदमौनेः प्रभे
 वेन तारवादिमानसस्य नादिषु दुःकृतं कुले पयं स्तिं च भीत्येन च भूमिकोक्ता प्रत्या
 वृत्ति भूमिकारपुनरपीति रसाग्रायाः पूर्वदृष्टिगपश्चि मोर्धानुत्तरस्था शक्तै रास्ताया
 भ्रष्टाना निपायिवाप्या नलवाययता भसमानसाः शोभवाभ्वायाः एतेषां प्रस्थाना
 न्युत्तरादिक्रमेण भूमध्यादिमानसादिक्रमेण वा एषां महसा वस्था मेतेषां प्रकाशतो
 नसंस्वां भूमिमवाप्यलब्धा मरसा मिति पाठे वस्यां महसां प्रकाशते जसां मध्ये आत्मा
 नंस्वस च पंभ्रजगतिं सरण्याकारं अथ स्येव त्वेयं सार्धं त्रिवलपं च त्वकुलं कुण्डलिनो
 रं तगीत च नृईलप च कर्त्तृका मध्यवर्ति चि वि कोले कुलरिणि कुलरं ध्रुवि शेषलवदे
 गुलस्ये त्वे स्वयि वि शेषे तदुक्तं मूलारि व्रस्त्रं ध्रुवां तौ कौर्णो तौ नृसंति भां कुलं कुलं उल्लेनी

या मुभयपार्थिवतः आद्यद्वितीयतर्प्याणां तथापंचमखण्डयोः अथमेव तयोर्विद्वानभिक्त्वा
 एकलोशावात् पुराणस्यैवेदम्विसेरव्यासा माझीये क्रमात् प्राज्जिमयेरेवेतं अंशं
 तेकेतुमध्यतः संगत्वा तेवृत्तमध्ये बुधा ते रात्रुमध्यतः पुरोरंतो भौममध्ये अंशोतः शोममध्ये
 शत्वंतो रत्तमध्ये रात्रुंतो रविमध्येतः केत्वंतो बुधमध्ये रात्रुं पक्त्रं मतो बुधः मध्यवह्निस्था
 रत्तमध्ये रात्रुं दक्षिणं चतुर्लोकं चतुर्लोकं चतुर्लोकं चतुर्लोकं चतुर्लोकं चतुर्लोकं चतुर्लोकं
 तः चोऽत्राब्दं वृत्तयस्संशोभमिरेखां चितभृत्तं विधाभनिलयं दारयतुष्टयस्यो
 भितं खितेजोमयं दिवंशोभमयं नलालकमिति त्वदीयमिति त्वदीयं सौंदर्यं तद्वि
 तगिरिकन्येतुल्यितं कवीद्राकल्यं ते कथमस्य विधिं चिप्रभृतपः यदा लोकोक्तोऽस्य
 रमरेल्लनायां तिमजसातयोभिर्दृष्टायां मयि गिरिशासापुज्यपदवी १२ तेल्लित
 गिरिकन्येतुल्यितं कवीद्राकल्यं ते कथमस्य विधिं चिप्रभृतपः यदा लोकोक्तोऽस्य
 वणिपितं विरिचिप्रभृतयो वत्सादयः कवीद्राकथमपिकल्यं ते न कथमयीत्यर्थः सार
 श्यापयत यत्तापुं मानाभावादिनिभावः अमरल्लनादिर्दिवंगता अमराणां ललेने दि
 लाशो येषां ते साधका इति वा ओत्सक्या देवैर्ग्राह्यैर्दुर्कमानसाः प्रालोक्य ध्यात्वा तयो
 भिर्दृष्टायां मयि गिरिशासापुज्यपदवीयां निद्रासुवृत्तीत्यर्थः एतेन ध्याते स्पभोगमोक्षप्र
 दत्त्वमुक्तं भवति १२ चरमिति नरं वर्यं यां संस्तय न विरसेन यस्य अउं न वा पां गालोके पातति

मनुधावंतिशतशाः गलेहृत्सीबंधाः कुचकलशविस्त्रसिचया र मनु रच्यत्काचोविगलितेन दु
 कुलायुचतयः २३ वक्षीयांसेव देनय नविस्संकु र पं नर्मसकामक्रीडासुजड मनथिते एतद्दश
 मयिनरे मनु ख्यतेवापांगालोकेअयोगेन यदालोकने तस्मिन्पतितेनद्राजेन शतशोपुवते
 योमुधावेति की दृष्टेपागलदृष्टिबंधावि गल्लिरोक वरीभाराः कुचकलशद्विभ्रष्टाः सिचयाः
 कंबुल्लिकायाः सोताः दृढास्त्रिकाकाणां नु रच्यत्काचोअष्टिन्नचुद्रघटिकाः विगलितेन दुर्
 स्ताभ्रयोत्तरीयादृत्तार्थः अथरश्मिचक्रं संसूचयति दितौषधं चाश्रदिति दितौषधद्वयोबा
 श्राब्दिसमीधक पंचाशदुदके दुतोरोराषष्टिअत्रु रधि क पंचाश द तिले दिवद्विः यदुश
 त्मनसिचचतुः षष्टिरिति ये मयखासेयामप्यपरितवपादोनुजपुगं १४ दितौ मस्लाधा
 रेयस्वचाशद्वले पार्थिव तत्तस्या अष्टाशतिरशमयः पार्थिवतत्त्वविच पंचतत्त्वांशणि
 पंचभूतानि पंचयानेद्रियाणि पंचकर्मद्रियाणि अंतःकरणचतुष्टयं कास्त्रप्रकृतिपुर
 यमतेतत्त्वानि अष्टविंशति शिवशक्तिसेवंधं मेदेन द्विस्थानीते नयदृ पचाशत एवोना
 मन्यग्रेवस्तेते उदके मणिपूरेद्वि पंचाशद्वले आय्यात त्वानि षड्विंशतिः पंचभूतानि प
 चकर्मद्रियाणि पंचयानेद्रियाणि तेयामर्शादप्राम ताए का दशमत्तर्तिशेवशान्तिमे
 दातेद्रिपचाशत ५२ उताष्टेस्वाध्याते द्वाषष्टि दल्लेजेज्जमेतत्त्वानि एकविंशत पंचमर्शभ
 ताति पंचते त्मान्वाणि पंचकर्मद्रियाणि पंचयानेद्रियाणि तेयामर्शादप्राम ताए का दश
 मनदति एक विंशत शिवशान्तिर्विभागन द्वाषष्टि अतिलेस्त्रेभ्रनारे तेचतुः पंचाशद्वले

वायव्यतत्त्वानि संप्रविशन्ति मरुतस्त्रिन्पनपार्थिवतत्त्वानि शिवशक्तिविभागेतचतःशतदिविभि
 श्रुतिचक्रैदासप्रचिदलैवोभतत्त्वनिषिद्धिप्रशशिवशक्तिसेदाशिवेश्वरशुद्धिचामायाकला
 विद्यारागकालतिपतिपुरुषप्रकृत्यहंकारबुद्धिमनोज्ञातेन्द्रियकर्मेन्द्रियशरत्परीत्यसंगं
 धपंचमहासत्तानीति शिवशक्तिविभागेतद्द्वयप्रतिःमनस्याज्ञाचक्रैचतःषष्टिदलेमाल
 सतत्त्वानि द्वाविंशत्तथाहि पराचतुर्विधायरापप्रपंतीमध्यमावैतरीति इच्छापंचधा क
 र्तृकारयन्तिमुपकर्तुप्रतिकर्तुमुदासितुमिति ज्ञातं द्विचतुर्द्वयं सत्त्वं सत्त्वं सत्त्वं सत्त्वं सत्त्वं
 वत्तत्रिविधं ज्ञातयेयतश्चिदेषणमिरत्नलेवसोभयित्वमहंस्वदीपंमदीयमिति चतुर्विधं क्रि
 यासंप्रविधायं हंस्वदीपं स्वाध्यायाजयः पूजातयोदानमिति कुंडलिनीभूमिकामेदेनवतुर्विधा
 उत्तयोलेयः प्रत्याः शक्तिः विज्ञांतिरिति मातृकास्थायुप्रभेदात् एवं विंशतिविभागेतचतः
 षष्टिः एवं पार्थिवादितत्त्वरूपाः षष्ठ्युत्तरविंशतमरीचयः शणभवाः तदुक्तं लुब्धिकातेत्रैश्चा
 देपराचतुर्धीस्थाद्वितीयेकापि पंचधा नृजाय रथाज्ञानं चतुर्थसंप्रधा क्रिया पंचमीकुंड
 लीद्विद्वेषस्थान्मालेकास्थायोमयेनेहंसासाचकोमयति स्म तावद्विंशतिज्ञायायकमया
 तैः कुंडस्थाने समाश्रिताः रक्तातो जायते ज्ञाते सा च वायो रधीश्वरी संप्रविंशतिरप्रतीना
 यतिः सानोहताग्रयज्ञानादिभक्त्याप्यज्ञासाचवैश्वरी सत्ताएकविंशतिप्रति

सामाहना यथाऽहनादिभ्यः क्रियायाङ्गासादेदीश्वरी एतद्वर्णकविशद्विप्रयतिः साधियानसमाधि
ताक्रियातः कुंलीयाङ्गासात्पात्सल्लिलनोयिका सप्रविशतितत्वातोमणिपूरं स माश्रिताकुंउत्प
मात्तोरजातासाहितेरीश्वरीभूता अस्याविशमिश्रस्मीनमाथवाधरमाश्रिता शिवशक्तिवि
भागमद्विधिपासाभयाययायकुनत्ररेचिशक्तमेवंशत्रुमरीचयः परादिशक्तिभिः वद्वितीयेकैः
सहितपुनःदासप्रज्वाभक्तजीविणशान्त्यादुर्मनीविष्टाः एवांस्तरासमात्रैणजीवसमुक्तोमरी
चरेतस्वैयस्यास्योसक्तः यद्वैकमयिस्मरेत् एवांस्तरातेलोकेपायराजमात्युतः ल
दीयात्तथाततो जीवतन्मुक्ताश्रमसेदिते अयातवैवशिवस्यसत्त्वियं च सपरायार्थशीलाभा
शरत्तत्त्वपराजातायंवातांमहर्षिणी अन्वयातांमार्गयोगात्तैकाकोटाप्रजापतेप्रावेशत
याज्ञानात्क्रियासुंउल्लिनीमित्रमातृकायादृथाप्रोक्तापराभेदमितः स्मृतः कुंउल्लीमातृकाभा
चयोटाभिजमभूयुक्तं नानाविधसुविमतंतंवेततत्त्वत्यं उपज्ञंशंभंयोजनागदेतच्चैरा
चैरंअपपाद्यिवाहकैरशमीनांतामासिउडुश्वरः उडीश्वरीजलेस्वरोजलेस्वरीएर्णस्व
रीश्वरीकामेस्वरः कामेस्वरीश्रीकैयोगताअनेतंस्वरस्वरांकरोमतिः पिंगलः पातालदेवीना
रास्वोतादाद्यानदेशाकिनीअलंबांतंरोराकिनीमरुतंदोलाकिनीयोग्यः काकिनीअतिंतः
शाकिनीपादोताकिनीआधोरांक्ताचक्रैशंजंमडीकुंरंगिनीराः कालामदद्येशोमस्तथुया

अनादि विमलो मातंगी सर्वज्ञ विमलः पुलिंशे योगविमलः पवरोत्तिष्ठः सिलोवायसी समयविमलः का
 लात्मकाभिज्ञः कुञ्जः उग्रो लङ्काखण्डः कुलेश्वरी चर्याधीशः कुजाटा इति पार्थिवरश्मयो म
 लाधारेषु संचरादहं विचिंत्य तत्त्वार्णवो मग्रे वस्त्वमालो शिवो संस्पृष्टस्व रश्मयः पूर्या
 शिवानंदताय श्रीपादुकां पूनयामीति योगं शक्त्या श्रीपादुकां पूनयामीति योगं एवं सर्वत्र
 कुत्रथ वामर्द्धिर्द्धौ ण शिरस्थिता त्वा यश्च सादितो रश्मीन् जयेत् पचवाहिन्यां चैन्नैतुक्तं स दुष्पं
 शिरस्थिता त्वा यश्च सादितो रश्मीन् जयेत् पचवाहिन्यां चैन्नैतुक्तं स दुष्पं
 सहेचतुख्यं बनें पुनः चतुख्यमिति संमिताः क्रमात्पार्थिव रश्मय इति भस्माचपिलिष्ठा पुर्याने
 अथ द्विपंचाशाद्या रश्मयो मणिः पूरे शांभवत्क्रमेण स्थितान् मणिं सूर्योक्तं तस्य तैव स योजातो मया
 वामदेवाः श्रीआद्योः पद्मात्तत्पुरुषो विक्ता अतं तोतिष्ठति अथः प्रतिसृजनाश्रितो विष्णुश्चिन्ता
 शांताशशिरोत्तर उमाती जोगं गामणि वारः सरस्वती अंबुवाटः कमलाते जोधीशः पार्वती विद्येश्व
 रो विद्यावागीश्वरी चित्रा चतुर्विद्येश्वरः सुकमला उमाशोते श्वरो ममथा कुलेश्वरः श्रीः कंठो लयाञ्जने
 तः सती श्वस्वलो मेखलपि गलापयो वती साध्याख्यः हंसेना स पारदि कोर्ध्विस्त्रोर्मि बले विष्णोः
 विष्णोः अष्टापीठो योरोद्रुः सर्वेश्वरः सर्वमयी श्याय्य रश्मयो मणिः पूरे सहेचतुख्यः पारिमेण सत्प्याः

तदुक्तं यथावाहित्वा च तच्छब्दचतुर्विधं यद्वै भूयः च तच्छब्दं पंचकोटिकं मित्रे बोभनं जलमरचयः
 इति तं जातरे द्विपं वा शब्दं लेखित्वा तत्र पुनः तत्रैव अथैतत्तदुक्तं यथावा यः पारायः चं गीश्वरिपरमश्रुतः
 क्षातीतयरो गुरुसकाली अपरः संवत्तीती विद्याने हः तीक्ष्णसुधो गंधा समरसरसाले त्तिनः
 स्यात्सुखः स्युर्ग्रीभज्ञे श्वरः शब्दा आने दो अकिनी प्रभाते दृष्टं द्रुक्वा किनी दुनी श्वरः समया श्रीकोः
 कामा अनेतो रे वती प्राकुरे न्यात्वा पिगला कालः सहस्रः कुब्जिका फाल रात्रि गुरुः परासिद्धि
 ५-शाली तीतः श्ले गुरुः प्रांता शिव गुरु विद्या शैले गुरुः प्रतिय्या समय गुरु नैरुतिः पते स्वाधिक्यते
 दशदले पक्ष मारित वदलेषु यद्वै यद्वै क्रमेण दशमदलेषु कं पूजयेत् पञ्चवाहित्वा तं पंचकं पंचकं यद्वै
 तुल्यं चतुर्विधं पंचकं पुनः यद्वै चेति क्रमादिसंकोतसं क्रमशः समयदति यद्वै तृणो पूजत मुक्तं अथवा यथ
 मरीचयः सतेष्वरो भद्राक्षं मी आया रसयः शोका मी नो मल्लीजा नो विमला महानंद शर्वरी तो ज्ञो
 लीला प्रियः कुमुदकोलका मीतकी प्रायरो अलिनी रामो राकिनी लाने लाकिनी कानो कामि
 नी सुशरा शकि नो हास गेला किनी समयः शोकिनी आथारे शोरा का चक्रेशो विदुः कुम्भं कुन्दास मु
 द्रेशः कुन्वका तदीयाः का मबला गिरीशः कुटिलदीपिका शिलेशः वर्मराचे मित्तु हृपः अखेशो
 मने त्रीश्वर मगुरु मीगला पारादिरुः सेक रा एते ताते हाशदले पञ्चिमादितः पूज्याः रतीय द
 एते वदलेषु यद्वै अनेषु चतुस्त्वा चतुस्त्वा अथवा प्रथमोपयोप दू मष्टकं अथवा चतुस्त्वा चतुस्त्वा

पञ्चदहिकां चतुर्दशतकं अष्टादश एतद्वै चतुर्दशैर्चतुर्दशैः इति त्रैलोक्यभिरात्मसुर्वोयनीया
 मरीचयः इति यद्वै तेषु पुञ्जनमुक्तं अष्टनाम सः इत्याः कैलिकीप्रार्थायः कान्तो गोवि
 त्प्रोच्यते भवो यो विनोक्तो न होतुमर्थाय शिवः एवै रीः इभः कालिकारसपुष्टप्रार्थनां प्रोहः
 अष्टो रशीमनो भवो हस्तासैको महारक्तः शानगुप्तः कुट्टिका खेराङ्गिकी नीलवर्णो रा
 विन्ती महाकुलोत्पत्तिनी भयो ज्वलन्तः काकिनी तेजः प्राकिनी वृद्धी कोट्टा कि
 नी वायुः पापघ्नी कुलः सिंहासंहारः कुलोत्पत्तिः विप्रभरः कामाकौटिलः कूर्ममाता
 बलवः कंकलीया प्रव्योमा प्रवसतो नादा खेचरो महोदधी बाहुलो महत्तरी तातः कुंड
 ती कुलानीतः कुलेयी अजः इधिः ममनोदोषिका ईश ईशिका प्रियः मेचका पर
 मः परापरः चित् एते विप्रद्वैको उग्रदत्तो आद्यंतयोः यद्वै यद्वै अन्ये सुचतुर्दशैः चतुर्दशैः
 पद्मबाह्व्या यद्वै यद्वै पुनः यद्वै यद्वै पुनश्चतुर्दशैः इति कुमात्सुद्विष्ट नामादि त्पर
 प्रथमः इति यद्वै तेषु पुञ्जनमुक्तं अष्टनाम सः इत्याः परः परा भरो भए चित्तं चित् प
 रमहाबाहो महायामाबा इच्छापर इच्छासुष्टिपरः सुस्थितिः स्थितिः परा तिरो
 धोतिरोधपर मुक्तिर्मक्तिः परा तज्जं ज्ञानपर सत्यं सत्यपर असत्यं असत्यपर सद
 सत् सदसत्तर क्रिया क्रियापर आत्म आत्मपर इन्द्रियाश्चया इन्द्रियाश्चयप
 र जोचरो गोचरण लौक मल्लोलोक मुखपर चैददैवतं चैददैवतपर संनि

त्संविपरा कुंडलिनी कुंडलिनीपरा सोमसुखा सोमसुखापरा प्राणसुखः प्राणसुखपरा
 स्थंदसुंदपरा मातृकोमातृकपरा सुरोद्वः सुरोद्वपरा वर्णिजः वर्णिजपरा वर्णिजा
 नः वर्णिजानपरा वर्णिजः वर्णिजपरा संयोगजः संयोगपरा सोमविग्रह संमंत्रविग्रह
 परा इति प्राग्नेयां द्विदलेष्टनः चतुष्कचतुष्कंमदले चतुष्कचतुष्कंमदं इति
 ए पञ्चादित्यां चतुष्कं पंचकं चतुष्कं सप्तमं पुनः चतुष्कमष्टकं चैतिकं
 मानानसंश्रमयः इति षट्कं एष्टनमष्टकं इति पञ्चादित्यां सप्तमं पुनः इति
 नामानि मिथुनमालायां त्वेतेषां नामानां गणपुक्ता नि यथा विपुरसंदरीत्रि
 पुरसंदरः सदयदेवी सदयदेवः एवं सर्वत्र देव्यासहदेवो ज्ञेयः शिरो देही शिला
 देवी कवच देवी नेत्र देवी अश्व देवी कामेश्वरी भगवती नीलशक्तिना भीरु
 नावद्विवासिनी महावज्रेश्वरी शिवहती त्वरिता कुलसंदरी नित्या नीलप
 ताकिनी विजया सर्वमंगलज्वाला मालिनी विचित्रमहा नित्या परमेश्वरी
 मित्रेश्वरी सखी शायी उडीशमयी चयी नाथमयी चयी नाथमयः इति पार्थ

लोपमुद्रामयी२

कालतायनमयी२

वरश्मयः अथापरश्मयः लोपमुद्रामयः अगस्त्यमयी धर्माचार्यमयी मुक्तवेशप्रवरी मयीदीपका
लोनाथमयी दीपकालनाथमयः विष्णुदेवमयी प्रभाकरदेवमयी तेजोदेवमयी कल्पादेव
मयी मनोदेवमयी वीरदेवमयी रत्नदेवमयी रत्नानंदमयी आणिसिद्धः लक्ष्मिसिद्धिः
शीशान्वसिद्धिः ब्राह्मीवृत्ता माहेश्वरी माहेश्वरः इतिजलभ्रमयः अद्यतैजश्मयः कामाशेकौ
मारः वैष्णवी वाराही माहेंद्री चामुंडा महालक्ष्मी सर्वसंदोभिणीः सर्वोक्तर्षिणी सर्ववशी
केशिणी सर्वोन्मादिनी सर्वमहोक्तुषा सर्वखेचरी सर्ववीजा सर्वयोनिः सर्वविषंश वैलोका
मोहनचक्रस्वामिनी प्रकटयोगिनी कामाकर्षिणी बुध्याकर्षिणी गंधाकर्षिणी शरीरक
र्षिणी स्वर्णाकर्षिणी हृद्याकर्षिणी साकर्षिणी चित्ताकर्षिणी धैर्याकर्षिणी स्मृत्यकर्षि
णी नामाकर्षिणी वीजाकर्षिणी वीजाकर्षिणः इति तैजसश्मयः अथवायव्यमरीचयः आ
त्माकर्षिणी आत्माकर्षिणः अमृताकर्षिणी शरीरकर्षिणी सर्वाशायिपरचक्रत्वमिनी
गुप्तयोगिनी गुप्तगोकुसुमा अंगमेखला अंगमदना अंगमदनानुरा अंगरेखा अ
ंगवेगिनी अंगगोकुषा अंगमालिनी सर्वसंदोभनचक्रस्वामिनी गुप्तगोकुषिनी सर्व
संदोभणी सर्वविद्रुधिणी सर्वकर्षिणी सर्वासादिनी सर्वसंमोहिनी सर्वसंभनी सर्वसंभ

एणि सर्वशंकरि सर्वरंजिनी सर्वेज्यादिनी सर्वार्थसाधिनी सर्वसंपत्तिप्रसूणी सर्वसंपत्तिप्रसूताः श्रु
 दानाभसाः सर्वमंत्रमयीः सर्वमंत्रमयः सर्वदंडदुष्टायेवरी सर्वसौभाग्यदायकचक्रस्वामिनी संप्रदा
 ययोगिनी सर्वसिद्धिप्रदा सर्वसंपत्त्यदा सर्वप्रियंकरि सर्वसंगलकारिणी सर्वकामप्रदा सर्व
 दुःखविमोचनी सर्वसत्यप्रशमनी सर्वविद्वानिबर्हणी सर्वगसंदरी सर्वसौभाग्यदायिनी
 सर्वार्थसाधकचक्रस्वामिनी सर्वभूतस्वतृणाः सर्वपापहरा सर्वनेदमयी सर्वरहास्तद्वपिनी
 सर्वशितफलप्रदा सर्वरहाकरचक्रस्वामिनि निगर्भयोगिनी वशिनी कामेश्वरी मोहि
 नी विमलामृतरूपाजयिनी सर्वशरी सर्वशरीः कौलिनी कौली इतिनाभसा मृगमानस
 मरीचयः सर्वरोगहरचक्रस्वामिनी सर्वरोगहरचक्रस्वामी हरस्ययोगिनी चाशिनी चाशि
 नी पाणिनी अंकुशिनी महाकामेश्वरी महावद्येश्वरि महाभागमस्तिनी महाविपुलसंदरी
 सर्वसिद्धिप्रदचक्रस्वामिनी वरापारहस्ययोगिनी श्रीभट्टारिका सर्वनेदमयचक्रस्वामिनी
 यशपराशरिचस्ययोगिनी विपुरा विपुलेश्वरी विपुलसंदरी विपुराश्री विपुलस्तिलनी विपु
 लसिद्धि विपुलविष्णु महाविपुलसंदरी महाकामेश्वरी महासहायश्री महासहायशक्तिमहा
 गुप्ता महासमस्तज्ञी महासमस्तज्ञी महासंश्रु महासहायः महासहायः इतिमानसाचरीव

यः इत्येनप्रकारेण दोषमपुनरेवामुपरिसहसरेतयपादांबुजमुगं क्रतुक्तामगांतयोर्मन्त्रश्रीमन्महा
श्रीचक्रनगरत्पाम्नाशाचक्रश्रीपादुकांपूजयामि नम इति एतद्विष्णुसंस्कृतं न्यायधर्मो विप्रिद्विषय-
नधान्यापुनरेवमप्युक्तं त्वत्संस्कृतं भद्रं इति एवं च कदेवीनामंभीयोविदेहि तदिति फलश्रुतिः ५ यत्
शोधयति हि द्विष्टं क्रैः अग्निस्पर्शसोमावस्था नंतजगत्नेरद्येज्ञशतं किरणः क्षिताचुदेके चरेवेः कोऽशो
नरेकेषांतं किरणः वद्वैवाप्ये च वद्विष्टादुत्तरं शतं किरणः सोमस्य नभस्तिमनसि च तदुक्तं भैरवयास
ले अद्योत्तरं शतं वद्वैः कोऽशोत्तरं करकेः खड्गं शतं उत्तरं तैजाः सोमस्य परिकीर्तितमिति व्याख्याते तदप्यु
त्पन्नमिदमेव अत्र त्रिभिः प्रत्येकैर्वागवोपासनादियुक्तं ध्यानमुक्तांतत्र सत्त्विकं ध्यानमाद्ये जात शर
योत्सवेति २४ शरः क्रुपे तत्तुः प्रुभांशशि ३ जटाकरमुकं हां वरजासजाण एष्टिकं मुदेका ७ लकधरा स
कुं अत्यन्तत्वाकयासपि सतां सद्भिधते सधुदीरद्राक्षामधुरि सधुरीणाभशितयः ११२५ ४ शरः काली
नचंद्रिकारः चिंशशि नापुतो जटा जटो जटा कुं धूलनयं मुकुटे यस्य स्तं वरेश्वर मुद्रा वासुजा एवमभयमुद्रा
स्फटिकगुर्विकास्फटिकीमस्ता पुस्तके च परे यस्य स्तं सफुटे कं वारमपि नत्वां भवती ननत्वा न प्रणम्य
सतां सद्भिना नीभशितयोवाचः कथं सन्निधते सद्भिहितमवति नैकथमपीत्यर्थः कीदृशो भद्रितयो म
धुदीरद्राक्षामधुरि सधुरीणाः सधुवन्मद्विक्रवत्तीरवत् आकाशं तदुगधवत् डाक्षवत् सद्दीकावत् स
धुरि सधुरीणा माधुर्ध्वहाधुयीरुत्यर्थः तत्रैवराजसाध्यानमाह ५ कं वीं द्रुमां चेत इति कं वीं द्रुमां
चेतः कं सत्त्वं नवालात परः चिंमं जेतं ये संतः कतिचिदरुणमेव भवती विरिंचिप्रेयसा स्तरुलत

नमयन्ताः सहैवैषणवशः कतिनां नदीनां गणितः ॥ १२ ॥ तस्य एतत्तद्विषयं लोकादिषु को विरलः
तामिहस्तद्वृत्तिमिरत्यर्थः तनुक्यायाभिः शरीरस्तोत्रिभिः फिरणभूताभिः सर्वैदिवसाकाशं उच्यते
अथ एणमनिमत्तां लोहितकांतिवबलितायः स्मरति अस्वकतिकतिननीर्षणगणिकादेवैवेष्या उच्यते
शणस्ववशानभवंति अयितुभवं स्येववस्यंती विभ्यंते येन हरिणयदुहरिण गृहं हरितितानोतेया
आसभावात् तद्वच्छास्त्रीनां प्रोभमानं यनं यास्यताः निमिषदृष्टीनां सुगंगानां कामस्यतयान
यनवांचल्यवर्णिनस्य यज्ञं कामकल्लाधानमाह अथ विदुं हृत्स्वनुबुधगमभक्तस्य तदर्थो हरथध्या
येद्यास्यसति धिते मन्मथकलो मन्मथसंज्ञानेनायति वनिता इति तिलो विलोकी मया शुभ्रम
यतिरंवीदुस्तेन पुनः ॥ १२ ॥ विदुमेकैककार्थे धवययपे सुखतया ध्यानात् तस्य सुखस्याधः कुच
पुगं कुचयुगतयं विदुं द्रुयं कृत्वा ध्यात्तदर्थः कुचपुगद्वयाधः सुशब्दप्रतीतिं विचारं ध्यायेत् हे ह
रमहि विमहेशायति ते तव मन्मथकलो लोकी वीजस्य ईकारत्रयं स्वरं तव नितानां दोभंनयतीति
फलमिति त्वशुभ्रतितुल्यैः श्रुतीवाधिका यत्नमाह रंवीदुस्तेन सुगंगस्यास्मां विलोकी मया शुभ्रं
भमयति दोभयतीत्यर्थः एतदेवोक्तं चतुःश्रुत्तं विदुं सकलं वक्तुं तदर्थः स्यात्कुचद्वयं तदर्थः संप
रार्थं तु चिंतयेत्तद्व्यास्यमिति तया तद्विदो वज्रमारेष्यतद्वेवाहुपुमकं कुचयुगमंतु तदर्थ
सद्व्यायेन निमवैति विलोकी मयि त्वमेन अस्याश्रयिकामकलात्तपते त्वत्तं भवति तदुक्तं हेद्व्या

मलेनभोमहाविंदुसुली स्वयंचंद्रस्नेहया समेखारकल्याद्यौभामानासंगीपदा पातलेत्तत्त्ववि
न्यासात्रिलोकक्रीयतवाविकेकासराजकलाहपाजगत्सिचराचरे इत्यनुसर्धद्वेनाथेकुसु
विकोणार्त्तिकायोनिरुच्यते तरोहकारस्सपूर्वभागेपृष्ठेधामागेन्याकारलिशुतिअथ
वातरः शिवेतिवर्णद्वयं तस्याधिष्ठाकारकफलवकारयोर्लेपादिकाराकोशेकात्वेयमसेवितो
प्राप्तिरकाररूपायोनिर्भवति अथकतरोरविशिशिशब्दः तदर्थरेफक्कारयोर्लेपात्सहितो
पइतिद्वयं यद्वाहरोर्हस इतिपदं तकारसकारयोर्लेपादिद्विविसर्गाभांविंदुत्रयमविशिष्य
ते ते त्रैवयोजना अंशंइतिस्वरूपेध्यायेत केनप्रकारेणविंदुत्कारपरिस्थेमुखेकुत्वा ते
स्वाधेयविसर्गात्माके विंदुद्वयं कुचपुगं कुत्वा तदधोमन्मथकलां योनिंध्यायेदित्यनुसंगः
एतत्कामकेल्यं च एमिति योग्यं तदुक्तं संकेतपद्धितौ एतत्कामकल्पध्यानं मुखद्वयतरं मत्स
नाशिखायप्रवृत्तं चेनाभक्तायकद्वयेन एतत्पुकारपानं प्रोक्तं मुहूर्तादनमुदजायोः आनुयाका
दनमिवतस्मा तमुकाशयेत त्वाभात्मोत्तुवैदुष्याद्यप्रकाशयेत तेष्विराजन्सुमाम्निपति
शखवातविवादिभिरिति ततोयवीजसाधनोक्तध्यानात्मात् २६ किंरतीमेतभः किरणकु
वमत् २६ सेहदित्वासाधनेदिभकरशित्तामूर्तिमिवयः सम्यग्गोदर्थमथतिशकुंताथियस्वज
स्मृष्टेइच्छासुखपतिसाधारणिया ॥ २० ॥ यः साधकस्त्वहं दृष्टाधैत्रैसुशकुंताथिपइवगच्छे

इयत्तर्थाणां हर्षाद्वृक्षाशमयति ज्वरस्तुं ज्वरदृग्धं सुखयति त्वांकी दृष्टीं अंगोभ्यः किरणानि कुंभं
लेजः समुद्रः स एव यो मृतं रसः स धाद्रु वलेकिरेती का मि वहिम कर शिला मृत्ति निवचे इकात्रि
मूर्ति निवपतेन सेतुं यथानमुक्तं दृष्ट्या की दृष्ट्या संध्यासा रशि रया अमु तधा रा सं या त प्रणा किल ये
तर्थाः २- मु खं विंदु मि त्यादिना काम क लयाः स्फुल्ल ध्यान मु क्त मिति दा नी रू हं संध्यान मा ह त डिने
खेति त डिने खात नी त पन शशि वे प्र्यान र मं यी नि स र्णा यं मं य्यु परि क म ल्पानां त व क लो म हा
प म्पा दयां मु द्र त म ल्पाना येन मनसा म हा त प शं तै द ध ति पर मा नं द ले ह री ॥ २१ ॥ त व क लो
मूर्ति मा सं तः स न का द यो म हा प त्या द यो म न सा ध्या यं तः पर मा नं द ले ह री म ति प्रा यित मु ख पु वा हं द
ध ति धा रे यं ति की दृष्टो न म न सा मृ दित म ल्पाना येन मृ दिते ना शिते म ल्पाना ये म लं काम अं धा दि
माया ना दि सि द्ध ष वि द्या य स्येति तेन की दृष्टी न्नु डिने खा वि द्यु ह्ना खा क्क टा व त्र न्नी स स्त मां स र्ये
दु व ह्नि ह र्प वि दु त्र य व र्ती अ न्य अ की दृष्टी य र्णो क म ल्पाना मा धा र दि सं त काना मु प रि स र्वा र
नि स र्वा मा मु य वि द्या मि त्थ र्थः त दु क्त का मा दि म ते इति ते ग दि ता का म क ल्पाना य म्पु स भा व ना र्थ मे वा
धु ना व द्यो भ वा ना मं त रा लि की मू ला दि वृ क्क रं धा ते स्फु र द्वि द्यु ह्ना ता कृ त्ति ध्या ये त्मुं इ लि नी र्द्वी
त्व हि द्या ह र र्पिणी स द्धु क्त र्भे दि नी तां च रं दु त्र य म या ति को ता मे वा र्थ क ल्पानां चि त ये त्वा अ का
न ने ए वं भा व न या मु क्तः पर मा नं द नि भ रः सं सार सा ग रं धी मा न गो ष्ठ हं कु रेतो फि वे इ ति २२ ॥

भवानितद्वयमपि पितृदृष्टिं सत्त्वमिति लोतुं चक्रे कथयति भवानित्यमिति यः तदेतत्वं तस्यैदिश
स्मिन्निजसायुज्यपदं वीमुकं द्रुल्लेदुसुटमुकुरनीराजितपदं ॥ २२ ॥ हे भवानिमपि दृष्टेस्ते सक
रुणं दृष्टिं विनश्यय क इति श्रीशंखे संप्रति लोतुं चक्रे भवानि त्वमिति यत्तावन्मात्रं यः कथयति
शेषभागां पावजोच्चरति तदेतत्वं तस्यैजसायुज्यपदं वीदिशसिप्रयकसि कीदृशीमुकुं देवि
सुव्रैस्त्रिधाता ईद्रुपाकशासनः एते सांस्तु तं ते न नीति तं पटं यस्यास्तामि त्यर्थः २२ त्वया हत्वा
जं संवपुरपरितरेन मनसा शरीरं दृशं भो परमविशं कहेतमभूत् तथा हित्व द्रुपं सकलमरणं
भेदिनयने कुब्जाभ्यामानं कुटिलशशिचूलास्तमुकुटं ॥ २३ ॥ त्वया श्रीभो वी संवपुर्दत्ताश्र
यस्य पितृहिरण्यशरीरमपि अपरितरेन इक्ष्वाकर्तुरिति तेन मनस्येकारो न दत्तमभ्यदिति श्री
कैतर्क्यामि तत्पाति तदेव प्रतिपादयामि तद्रूपं सकलमरणभंक्तवर्णपूर्वमर्धमेव श्रमा
सीत् त्रिनयनं त्रिलोचनं पूर्वत्वमर्धनयनमासीत् कुब्जाभ्यानं संपुटं पूर्वमेकं तेन नम्रमा
सीत् कुटिलशशिशूलास्तमुकुटं कुटिले चक्रशशी चंद्रः आधारे त्वेक्ष्वाच्छाधारे त्वेन विद्य
ते यस्य तत् कुटिलशशिशूलास्ते च तन्मुकुटं चेति विद्यते उक्तमधारयोऽवबुद्धीहि पूर्वत्वमु
कुटमात्रयासात् त्वशशिशु तं श्रवणाकुटिलो धर्मासीत् न तस्ते पूर्णः कुटिलशशीति भावः
२३ अगस्त्ये धाता हरिवतिरुद्रः क्षपयति तिसृष्वेव सप्तमिव पुरं शाः स्थगयति सदा पूर्वैर्यजति

दिदमनुगृह्णातिच शिव स्वयतामानं च स्तुतवन्ति तदा धूर्त्ताः तेषां ॥ २४ ॥ द्वाणं च त्ति तयोश्च भुज
 योस्त्वभ्यस्तित्ति कयो रक्षा मात्सेय प्राप्य धाता वृत्त्या जगत्से सारं स ते स्तुतोति हरिर्विष्णु रवतिरदक्षिण
 इन्द्रोऽक्षयत्तिकारण त्रपतां प्रापयति यथा घटाहोर्दृष्टिदपतरतत्कारण तत्सर्वे जगतिरसुर्वच
 स्वसविवधुः शरीरमीशः स्य गयति तिरौधत्रे सद्यपूर्वः शिवः सदा शिवः सर्वतादिदमनुगृह्णाति स्वा
 त्मनि वीजभावेन स्यापयति पुनः सृष्टेरनुगृह्णाम तदुक्तं शोभस्व दीपिकायां सृष्टिस्थित्युपमे
 सारविधानानुगृह्णात्सर्वं कुरुंयंच विधेयस्य तं नुमः शाश्वतं शिवमिति २४ अथाणंदेवानां वि
 मृश जनिता नो रीरशिबे भवेत् न जायता तव वर ॥ यो यो धि रचिता तथार्हितत्वाद् दृढतमणि यो
 ठस्य निकट स्थिता स्ते तैश्चास्वमुकुटितकण्ठेन शम्भुदुताः ॥ २५ ॥ हे परशिवे तव चरणयोर्ध्वज
 विरचिता सावित्र्य ए जनिता नो स त्वरजस्तु जनिता मां च पाणां देवानां ब्रह्मविस्तु रुद्र
 णो पूजा भवेत् परशिवस्तत्र विभुवन इति च चित्पाठः यथा दृष्टं हनंयन्मणिपीठं तस्य
 निकटेशसन्निधितरं पते स्थिताः कीदृशा मुकुलितकण्ठोक्ते शाले मुकटे ये वांते तथेत्प ३ उ
 तंदेवीपुराणे विष्णु पूजासहस्राणि शिव पूजाशतानि च अत्रिंशच्चरणबीयाः कलां नो ह
 ति सोऽंशं ननु तार्हि त्वच्चरणयोरपि पूजानेतैवामस्तीत्यत आह तत्रादीति राजपूजायां

भूतप्राणपुण्यपत्रेति २५ विरविं पंचवयुजतिदरराज्ञोतिविरतिविनाशं भिनाशो भवति यनदोयति
 निधनम् विरतिद्राहाहं प्रविर्ततिरपि सस्ति ततिदृशां महाससारे स्मिन्त्वित्ति सति त्वद्रात्रिरेषो
 २६ ॥ हे सतिपतिवृत्तेस्मिन्महासंसारविरेचिर्वृत्तापंचत्वेत्यतिनाशमाज्ञोति हरिर्वैसुर्विर
 त्तिनाशमाज्ञोति कीनाशो यमो विनाशं मरणं वृत्तनिधनदुःखेरे निधनं प्राणवियोगं याति
 माहं द्रीमहे दुसंचे नीदृशां चतुर्षां विरतिः परंपरावितं द्रावितं द्राविगतनिद्रापिस्मीत्यति
 असौत्वत्यातिविरतिस्तीति उति तप्याचतैवेषां पप्रभाव इत्यर्थः २६ ज्योतल्यः शिस्मभक्तल
 मपि सुद्राविचिने गतिः प्रादक्षिण्यमममप्राजाटादुतिविधिः ५ एणमसंवेष्टाः सुखमपि
 त्मन्मार्गेषु दृशा सपय्यापय्या प्रालयभवतु यन्मेवित्सहति २७ ॥ यन्मेवित्सहति तत्तवस
 यर्थापय्यायः पूजायानामधेयो भवतु विलसते मेवातजल्यः स्वकंदभाषणं जपो भवतु
 सकलं शिखिलं तस्मिन् यो मुद्रा विरत्नं भवतु गतिः स्वेष्टागमने तव प्रादक्षिण्यममममवतु अ
 शानदिदवाहृति सोमकमिभयतु संवेष्टाः शयनेतप्राणमो भवतु अस्विलेस्वले निद्रादि आत्मा
 र्थादृशा भवति त्वय्यर्थः २७ दृशने दीने भयोऽश्रुयमनिशमिणा उमदृशं ममं संसोदप्यप्रभ
 वरं हे विकरति तवास्मिन्मंदारलपक उभगे यातु चरणं निमज्जन्मजीवः कुरणचरणोऽधुचर

दीनेभ्योदरिद्रभ्यः प्राणानुसृष्टं क्रियं लक्ष्मीदद्यान्नेप्रयच्छति अमं हंरुहिसौदूर्यप्रकारं लावणसम
 हसैव सकरंदं मधुविकिरितं सदास्पृशतरं विशेषस्पृशकोमुच्छलदृत्सुभगे अस्मिन्नावयंरणे
 निमज्जान्नितीयास्वादमनुभवन्मल्लदने जीवात्माकरणेर्मनः सहितश्रीवादिता नैर्द्रियात्मकै
 श्चरणेः खड्गरणतां वर्यदं त्वयात्वितीयार्थः २८ सुधामया स्वाद्यप्रतिभयद्भारमृत्युहरं रंभि विपद्यं
 तेविश्वेविशिष्टमराद्यादिविषदः करालं यत्ते उंकं कलितयतः कालेकलेना नशंभोस्तन्मूलं
 तव जननिताटं के महिमा ॥ २९ ॥ प्रतिभयंस्त्वादिभयं जरावार्धकं मृत्युर्मर्कं प्रामयाति हर
 तैता इष्टीसपि सुधामयाद्यविशिष्टा तमराद्याविशिष्टा तमराद्याव्यं द्राद्यादेवगणविश्वेर्वदि
 विषयेदेवविषयेतेम्रियंतेयत्युनः करालंभयातंत्वे उंसमुद्रमथनोदूतं विषयं कवलितयतोभक्षित
 वतः शंभोर्नकालेन मृत्युना कलेनाग्रसनं कालस्य म त्योः कलेने प्राक्षिर्वीतन्सुलं तस्यकार
 रोदेजननि तव ताटं कमहिमा कर्णिकं करणप्रभावाभलेमित्यर्थः यद्वाचिवाहसमयैर्नय्य
 ताटं कमविधवात्वाप्तिः प्रतिपादकं पावत्ये मंगलं समर्पितं सौभाग्यदंतस्येवमहिमेति वा
 मणिमहोषधिप्रभावहेतुत्वादित्यर्थः ताटं कमहिमास्यं तेनार्धनारीश्वरले धारणेन च
 शिवस्यैव वृत्त्यादीनामसंभावीत्यर्थः जननिनेजन्ममृत्युवतः स्थाउयति जननिता उंतन्मूलं

कस्य चरणान्तरजलस्य महिमासु तृतीयः अक्षलस्य तुरगस्य हृदयवेषनामा एतात् स्वर्णस्य त्रयस्य
 न ह्येव प्रवालं न रजसु रत्नातिमिति तृतीयः नूनमिदमिदं चित्ताढः मूलमिदं २६० कैरीयेरि चंद्रपुरः कै
 र्कमनिदः कटोरे कोटीरे स्वल्पावजाहः भारिसुकुटः प्रणमे खेतैः सुप्रसभमभिप्रातस्य भवनं शिवस्या
 भुस्यानेतवधजिनोक्तिर्विजयते कंचिच्च प्रसुसंयंपिनिः शिवपुरे नृपशिरस्यैव कैर्यभित्तैर्विष्णोः
 कटोरे कटिने कोटीरे सुकुटे स्वल्पास्ति जंभादिरेद्रुस्य सुकुटे जलित्यजः स्तेली एषा मपुरः वैकव
 वनप्रयोगोपधातनामनेकार्थत्वात् यहास्य चार्थो र्ममनार्थकतया जहिसमयान्यतः प्रये
 तृतीयः एते सुब्रह्मादिषु प्रनसेषु सत्सु प्रसभं स्याद्भवने स्वगत्समागतस्य भवस्य शिवस्याभ्यु
 स्याने सति तव परितजनां सखीनां सुक्तिर्विजयते शोभत इत्यर्थः १५ यत्तु वसुणा तैः सकल
 मपि संधाय भुवनं स्थितं तत्तिरे पुनरप्यतैः वसुपतिः पुनस्त्वज्जिह्वा ददितिले पुरः सार्धैः पुष्टना
 लतं च तैः चक्षितं तलमवाती तारदिदं १६० चतुःषष्ट्या चतुःषष्टिस्तस्या कैलेयैः शाश्वैः सैकै
 लैः भुवनमपि संधाय च यित्वा यमुपतिः शिवः स्थितः कैदृशस्तत्तिरे द्विप्रस्वययत्तं त्रैलोक्य
 त्सिद्धिप्रसवानं परं तं त्रैलोक्यं देशकैः स्वजिह्वाद्युनस्ते ततं वंशा खंडितं तलमवाती तव
 दशतारयासासु कीदृशमलिले पुरः सार्धैः कामोत्ताणमेकपनायां सस्य प्रयोज

नस्यधनेख्यं च मन्वानयेहमिषीः लोपासुद्राविद्यासाह ३२ श्रितयः शक्तिः कामः क्षितिः परविः शीतः किः साः
 स्मरे हं सः शः जः सः हः दुः पः राः माः रः ५ः अः माः हः लेः रः काः मः सिः स्मिः रः भिः रः वः सः नः पुः घः टिः ताः भः जः वः र्णः सेः तः न
 जः नः िः साः भः यः पः ताः ३५ः तेः जः नः निः श्रुः तीतः वः र्णः सिः खः वः नः जाः माः यः तोः ल्कः नेः वः राः जः एवतः वः नः माः मः तेः ए
 वयः वः तोः घः टः कः तां भः जं तिः वः र्णः नेः वाहः सिः दोः रः काः शः क्तिः सः काः रः काः मः कः काः रः हं सेः रः काः शः क्तिः ल्को
 रः माः रः कः काः रः रः रिः ल्कीः काः रः कीः टः शाः वः र्णः अः वः सः नः नेः सुः खं दुः चः योः तेः पुः तिः सः भिः हः स्मेः र्वाः भिः र्धुः वः नः एः प्रः रिः दी
 जः हः स्मिः लेः खः वः नः जाः र्णिः प्राः एः शः क्तिः रिः यं पः राहः होः र्वाः कः ण्यः तेः तः स्माः न्माः याः वाः विः न्येः वैः भः वाः नः अः नः याः रः सिः ताः
 सर्वेः विः क्षिः वः शः वः शः यः अतः सः स्खः र्वं नं चाः णिः मयः मुद्रोः धिः नीः मः ते तिः सः खं हं सं गः हः वः चः नः ता घटिः ताहः रिः सं व
 दाः इः र्थः काः माः राः जः विः द्यां मुद्रुः रति स्मरति स्मरेयोः निः लेः खं मीः चित्तयमिदसाद्येतवमनोनिधा
 येकेनित्येनिरवधिमहाभोगरसिकाः जयं चित्वां चिंता नः एः गुः र्णः निः यः द्वाः लः वः लः यः श्रिः भः मः नः ज
 हंतः सुरभिः धतः पारः नु तिः शतः ॥ ६५ ॥ खं रः वः कां रं योः निः सेः कां रं लेः स्तीः मीः कां रं इदं चित्तयंतवमनो
 मं जेपूर्वैः के निः धायतत्र अक्षरत्रयं रोपयित्वा संस्थाप्य एकं अक्षसाधकाः निरवधिरवसानं प्रत्योयो
 महाभाराः ऐहिकासुखिकदुःखासंभिससुखं संततिस्तद्रसिकास्तद्विष्कावंतः चिंतासंनिमीतका
 तद्रूपोयोगुणसंस्तुस्वचनिवद्भेदवलयोक्षररोपवलयः अनुलोमप्रतिलोमतयावकाशोदिवर्ण

[illegible]

नानेनान्येभगयोतितात्मानननयं अतः शेषा शेषवत्पुनरुभयसाधारणताया स्थितः संशयो
 वां समसुपपन्नं दर्शयति ॥ हे भगवति त्वं शंभो प्राचीरं कीदृशं प्राणिमित्रं त्वेवं चंद्रसूर्य
 वक्षोभसोऽस्तेनोपपन्नं तदुक्तं चंद्रसूर्योऽस्तेनोदेयात्तावेव नयने स्फुटं उभो तां ठक
 पुगलनित्येषां वैदिकी अतिरिति तवात्माननवव्यहृत्प्रमकं भवस्वयं मनो व्यहृत्प्रम
 कालव्यहृत् कुलव्यहोनामव्यहृत्स्वयंचरा नव्यहृत्स्वयचिन्नव्यहृत्स्वसादनं तं नार
 यं स्तथा विद्वद्भ्यहृत् आत्मव्यहो जीवव्यहृत् स्यादिति तेन च नवव्यहृत्प्रमकं देवः परमान
 दः परप्रमकः नवात्तामैरवोदेवो भुक्तिं मुक्तिं प्रदायकः परानंदपराशक्तिः विद्रूपानंदभै
 रवी तयोर्पदासासरं न गतं पद्यते तदेति तत्र कालव्यहो निमेषादिकल्पं तावद्विज्ञे
 कालसमुदायः कुलव्यहोसीत्यादि रूपभेदः नामव्यहृत् संज्ञासमुदायः ज्ञानव्यहो विज्ञानसं
 बंधः चिन्नव्यहो संकारचिन्नबुद्धिमहत्प्रमकः समुदायः ज्ञादव्यहृत् परावर्षंतीमध्यमा वैखरी त्रयः
 विद्वद्भ्यहृत् सविकल्पकनिर्विकल्पकसमुदायः आत्मव्यहृत् आत्मांतरात्मपरा मात्मज्ञानात्मर
 पः जीवव्यहो मनुष्यपशुपक्षिसंसाररूपादि रूपः अतीदेतो शेषः शेषेति संबंधः गुणप्रधानभावः

症候 〇

[illegible]

कंकांतिधं परंशंभुंभुनाथात्वं परविंदपरविदपरविदुपयोवयापरिमितितयाश्वियरिख
 तंयोसवाश्विमन्युजानामि यंशंभुंभुनाथात्वंप्रागप्यन्यजपंलोकोभक्तजनो नालोकभवेनेस्सिलोह
 गृहेहिनिश्रितंवेसति कीदृशेनिरालोकैरुपकाशलोकांतरंभूनेस्सुवकाशइत्यर्थः तथाचश्रुतिः
 नातयस्वर्गभातिनवंद्रुत्तारकानेताविद्यतोभांति कुतोयमग्निः तमेवभांतमनुभातिस्वर्गस्यभा
 सास्वर्गमिदंविभातिइतितत्त्वकर्णिकायांयशंभुनाथश्रीपादुकांष्ट्रजयामीत्रिसेश्वर्यचतुःषष्टिद
 लेषुष्ववीकृतैःषष्टिरक्षयःनाथश्रीपादुकांष्ट्रजयामि इत्येतैःक्षुजनीयाःएवमन्यचक्रैष्वपि
 क्रमःक्रमप्राप्तनाभरश्मिमुखदेवैदकोस्तोति २६ विशुद्धोत्तर, दुस्फटिकविस्दंभोमनुन
 कं शिवसेवेदेवार्मपरिवसमन्यसनिनी यथाःकांनयीत्ताशाः३. विरगसात्प्यसरणि
 विधुगांनार्थीताविमतिचयःरावेजगता ३०॥, तेतवापिष्टलभतेविष्णुक्तेकंठस्यषोडश
 दलचक्रैःस्फटिकवद्विषदंछेदंयोमज्जकं गगनकारणंशिखंकोमिभ्ररयोमेष्वर्षियात्तावहिर्बि
 र्गाकोत्पाभासाजगतीजगद्वर्तिनीजसेततिःचकोरीवविलसतीतोभतेकीदृशीशरीकिरणेनसा
 रण्यासमानासरणिः सप्तुस्मापद्रुतियस्यातथा अत्रैवविधुतोतर्ध्वोतानिरत्नाकस्यविषयया
 सेगतिमिरेत्यर्थः कंठेकमलकर्णिकायांयोमेप्रवनाथश्रीपादुकोष्ट्रजयामिद्योनेष्वर्षियाश्रीपादु
 कांष्ट्रजयामीति संखन्यवीरतोद्गासतीरक्षयः आनांदनाथश्रीपादुकांतरंवाश्रीपादुकांष्ट्रजयामी

२
 भिद्रुंमहतीमतिशयितासमयांससमयसंशक्तोरेलोमियदाचोकेनसमाविष्टेहोकांश्रमुहिशभुव
 नाभिदृष्टितरुति दयाद्वैतकृष्णकोमलार्हिरुहाविष्टेतिपावत्रैतवसमयासुखायादृष्टिः शिष्टिरभ्र
 चारंशैशसंयादेननपुनपुनरूपजीवनं करोतीत्यर्थः उपासनाशक्तिश्रोतैवक्रमशः प्राप्यारक्षामुखे
 वदेवोप्राह ३६ तदुन्वते शास्त्रातिमिरपरिप्रायस्कुद्रानारत्ताभरणपरिणद्धद्रुधनुषं तमः
 स्यामंमेघंजननिमग्निरूरेकशरणं निषेवेवर्धितंस्पर्शमिदिरतमंविभुवनं ४॥ किमप्यनि
 र्वचनीयंतेजन्निमग्निरूरेकशरणं घट्टदृष्टेतदधोवर्तिकमलेमेवेकशरणं गत्यस्युत्तमोवतस्या
 मंक्रमवर्णीमेघंमेघेश्वरमन्त्रेप्रशरणपर्ययायंसेधनात्तानंनिषेवेकीदृशंशत्रासत्तेष्वयपरनामधे
 यतदुद्भूतं सौदामिनीमनोदातिनिराणमंधकाराणमज्ञानांवापरिर्पयिनाशकंरुणंकोटियि
 स्तेयापुनकीदृशंनारत्ताभरणपरिणद्धमिद्रुधनुषंनतं पुनः कीदृशंरुहरयेणप्राग्नसंयत्रेश्वरेण
 मिदिरैणस्पर्शेण तत्तंतापितं श्रुतमिविष्यशीदपिथातेनिहाविभुवनं त्रैलोक्यंवर्धितंविचंचंतंक्रमप्र
 त्तयार्थविराष्टिभुख्यदेवेदेव्यावाह ४ तवागरेभूलेसहस्रमपपातात्यरया नमात्मानंवेदे
 नवरसमहातांउवर्षेन ५ आभ्यामेताकासुभयविधिस्त्रिप्रपदपासनायाभ्यांजेतेनेन
 कजननीमज्ञादिदं ४२ नवतदधिष्ठितेभूलेआधारेचतुर्दलचक्रसत्त्वधारचक्रैस्तसंप्रभार

रसोचितं न्यतारयासमयाव्यशङ्कामहन्वात्मानं न वहेत्तमाविद्यात्मकं यदापूर्वाङ्गनवव्यरु
 येन वखंडनायात्मकं वा वस्तुतो न वरसुपरसैर्वैरसतीति प्राप्तिः नवरसप्रभिनया पञ्जादृशं य
 न्महांतां रवं च त्रयविशेषः तस्य लट्प्रभिनया यं वंदे मने इत्यपि पाठः पञ्जाभासुभाभ्यां लसे प्रथमा
 दिनायाभ्यां युक्तभ्यामित्यर्थः महासंहारा नंतरं जगदुत्पत्तिं समनुसंधाय यदा सनायाभ्यां सि
 र्मुक्तो भिल्लितानुगतेषां यथा पूर्वजगदुत्पत्तिं विलोक्यते स्वसंतोषेण लोकां उवहसस्तु काम्या
 देवदेवीभ्यां न गदिहं मातापितृमजातं मातापितरावपि पुत्रे जाते सुतिसंतोषाति प्राये न न्यते इ
 त्ति भावः इदानीं मुकुटादिचरणं च संग्रहं विगते निमित्तं आत्मां गमनमिति सिः सांद्रघटितं किं
 तैह संस्मिन्मगिरिस्तैकीर्तयतु कः तस्मिन्नेयं कायासुरेण शवलं चंद्रशकलं धनुःशोनासीरं कि
 म्मिदमनुबध्नाति धियुगं ४२१, श्री॥ हे हि मगिरिस्तैह संस्वयं घटितं किं शकं कीर्तयतु त
 यापि तस्मिन्नेलोमिमाणि कालं रत्नविशेषाभावं गतैः प्राज्ञैर्गगनमणिभिर्दीदृशादिस्यैमिन्वह
 णादिनामकैः सांद्रघटितं स्प्रिद्युतया योजितं स्य यस्य मुकुटस्य बाहु रणेन कोतिविसृपेन न
 यावलं नानावर्णं चंद्रशकलं कर्तुं शोनासीरं मुनासीरं मुनासीरं कर्म के किमेतदिति
 शिष्यस्य कुङ्कुजं नयतीत्यर्थः ४२१ धनोत्थांतं नमः लिट् किति दीवरावने धनसिग्धं सस्मां गुरुनि

पुनर्भवत एव हि यक्ष्येतेरन्ध्रं सहजमुपलब्धं सुमनसो वसंत्यस्मिन्मध्यं यत्नमयनवादी विदुषिना ४३ ॥ हे हि
 वेतवचिकुरन्निबुद्धं अलकसहो नोस्माकं ध्यातमस्तानेधुनो नानाशयान् कीदृशं लुलितमुप
 सिन्नं विवक्षितं यादिदीवंगशानकमलं तस्य वनं पेनतत घनं निविडं च तत्स्वस्थं चिकुरं येति तत्स
 स्मपस्सूतारो यपदीयो चिकुरं निबुद्धं भोयंतौ सौगंध्यं सहजं स्वाभाविकं उपलब्धं प्रशिष्टिं स
 मयनं त्रैद्रस्य वटी नंदनं वनं तत्र ये विदुषि नः कल्पयन्ताः तेषां सुमनसं युष्याणि तनुं च चिकुरं नि
 बुद्धं भवसंतीति मन्ये ४३ ॥ वनं तीक्ष्णं दूरं प्रवल्कयतीति भवति त्विषां देहं दंतुतामि नयी नार्क किं राग
 तनोतु दोमं नलवदनं सौंदर्यं लहरी परीयाहं सौंदर्यं रणं रणं सौंदर्यं ४४ ॥ तव सीमांत सरणि र
 दिक्षु कृतं कैशयाशमध्यरेखापट्टति नोस्माकं क्षेमं कल्याणं विनरतु विलारयितु कीदृशं सिंदूर
 परंती कंमिव प्रवलोवल्लिख्यः कवरीभारः केशपाशः संपद्यति मरमं धकारस्य त्विषां कांतीनां दि
 यामिति पाठेति भवत्तपराश इणं देहः सप्त हैर्दीक्षु गति जिगृहीतं नवीना के किं रागमिव बाल
 दित्यमरुखमिव पुनः कीदृशी तव दनस्य पत्नोदयं लहरी लावण्यतरंगस्य त्वरीवा हाथिय तस्वित
 लस्य सरणिः प्रणालिकेयपरीया रोना मोद्धत जलस्य वहिस्सारणं ते न सौंदर्यस्या त्वं तपरिस्तरित
 त्वंध्वन्यते ४४ ॥ अगले स्वभावाद् नित्यमुत्तमं सदा भिरलं कः पश्यंतीति तव प्रिये अभिवादनं ४५ ॥ वंदे

सेरेयस्मिदशानरुचिकिंमत्स्करुचिरेसंगंधाद्यंतिस्मस्यमयत्तुर्मधुलिः ४५। अलकैकुंतलैः
 पसितंवेष्टितंतेतवमुखंकेकमल्लकांतिंतिरल्लरोजिकैःदृशैःस्वाभ्यातवभावादशालैःकुंदि-
 लैःचतुर्विण्णादिभ्यउपसंख्यानमितिस्वार्थव्यञ्जवेष्टितस्यापरपरिभाक्त्वमुचितमेवेतिध्वनिः
 पुनःकीदृशोरल्लिकुलैभ्रमरसहसंतेतीश्रीःशोभायेषांअल्लिकुलवशाश्रीभिरतिपाठश्लिरल्लि
 समानकांतिभिरित्यर्थःअल्लिकत्तिभश्रीभिर्मितिपाठेअल्लिवाल्लससमप्रभौरार्थःयस्मिन्नव
 तैस्सम्यनस्यशोभोअल्लंखेवमधुलिरोभ्रममाद्यंतिकीदृशेदोशैरेरेवष्टिकमितेदशनरु-
 चयोदेतकांतपपवकिंमत्स्कानिकेसशालितैरुचिरेमनेजेसुगंधोसोरभ्यशालिनि ४५लला
 टलापणद्वयंतिमिमलमाभांतितावपतद्वितीयंतमनेमुकुटशशिखंडस्यशकलंविपय्यासना
 सादुभयमपिसेभयसेभयवमिषसुधात्थेयस्फुतिपरिणमतिशकादिमकरः ४६। तवल्काटलावपेन
 सौंदर्येणद्वयाकांत्याचविमलंयद्याभवति तवसुखशशिशशिखंडस्यद्वितीयंमकरसमन्वेतत्र
 तेतुमाहविपय्यासनासाहर्धमुखस्यचंद्रखंडासुखसल्ललाटस्यैपरितोनन्यायात्र ४७
 यमपिसेभयसंपुन्यमिलितंपद्माग्निं तदसुधात्थेयनस्फुतिरेकीभवोयत्रसकहाहिकरःपूर्व
 माचंद्रःपरिणामतिसंपद्यतइत्यर्थः ४६२। ३७। किंचिदुवनमयंभंगवासननि त्वदीयेनेत्रार्थ

मभुकररुचिभ्यां धृतगुणे धनुर्मन्त्रे सद्योतरकरगृहीतं रतिर्वा ॥ प्रकृष्टे सुखे च स्पृगयति निरुद्धो नरमिदं ७०
हे भुवनभयभंगव्यसने निजगद्गपमंजनशीले इमे त्वदीये भुवो धनुः सद्योतरकरगृहीतं वाससंस्थित निरुद्धो
तरमाच्छिदितमभ्यं प्रतिपत्तिः कामप्रकोष्ठे सुखे स्पृगयति आच्छादयतीति मन्त्रे कीदृशोक्तिं विदुर्नैश्चिद्वैभवं
कररुचिभ्यां भ्रमात्सल्लभां धृतगुणे भौकीयते ७१ ॥ अहस्तसंयं तव नयनममकोत्मकतया विद्यामोवा
मंतस्ते नितिरजनीनापकतया ततोयादृष्टिदरदलितं हं मां तु जर्चिः समाया संध्यादि वसनि शयोरंतर
चरी ७८ ॥ तव दक्षिणं नयनं अकीत्मकतया सूर्यात्मकत्वा देतो रहोदिने सूर्ये जति वामं नयनं गनीनायकु
तया चंद्रत्वाद्देतो ह्यिया मां रश्मिं सूर्यजति तै तव तृतीया दृष्टिर्भीलगतार्थवर्तिकचकमलकोक्तिं दिवस निशयोद
नराचोरंतरचरी मध्यवर्तिनी संध्यां समाधत्ते जननी तर्चिः ७८ ॥ विशालाकल्पाणी सुदूरचिरदीक्षा कुपयः
कृपाधारा धारिकिर्मां मपुराभंगवती तया अवंती दृष्टिं तव दुर्नगरविस्तारविजया मुवंत उनामचावहरण
योग्या विजयेते ७९ ॥ ते तव दृष्टिर्विजयेते इत्यनपकी दृष्टी कृद्धानं नगराणं विस्तारस्य विस्तारालतभुगस्य वि
जयादभिभवात् तासां सांनगरीणां चावतरणं व्यवहारस्तद्योग्यावदुर्नगरविस्तारविजयेति योऽबद्धना
नगराणं विस्तारस्य विजयेत्यस्येति दृष्टिविशेषणं तत्तन्नामचावहरणयोग्यात्वेदं शीयति विष्टाला विस्तीर्ण
विलानामनगरीचकल्पाणी कल्पाणां गुणविशिष्टा गंधर्वनगरी च सुदूरचिचि कीर्तकंतिः कुचलेयौ वि
दृष्टी मंडले अयोध्या योद्धुमश्रवा अयोध्यानामनगरीचकल्पाणां कल्पाणां काले एतत्प्रवाहस्याधारभूतं ७९

[illegible]

[illegible]

वंजगल्लयात् संहराजालं तव दृशः परितः तन्निमीलनाद् इति शक्यं तर्कयामीत्यर्थः ५६ दृष्टाद्राभीय
 सादरदलितानीलोत्पन्नः स्यादर्थसंशेनेत्ययमकृपयामासपि शिवे अनेनाह धनोभक्तिनयतो ह निरितपा
 वनेवाहमिवासमकृनिवाताहमनः ५७ हे शिवे कृपया करणयामासपि दवीयांसं हरस्यं दीने दु
 खितं द्राघीयस्यादीधिरपादरदलितमीलोत्पन्नः चार्थवद्विकसितप्रणामसरोजकाज्यादृशा
 दृष्ट्वा सपयप्रनेन सपनेनाहं धन्यः कृतार्थप्रनेन पुनस्त्येते वेयते तावता ह निःसतिर्भवति
 वनेकानेनैह र्म्यं गृहे हि मकरप्रं द्रः समानकरप्रसरः यथोपधीष्यत्यप्रं द्रस्य वेनेन यत्तपोतो
 नचवाह र्म्यं यत्तपोतो तप्यात्र वापि निवृत्त्येन यत्तपोतोः दूरस्थेऽपि न यत्तपोतोः समुचित इ
 ति भावः ५८ दूरालंते वा कीदृशी पुनलं मगता जस्य तनयने केवासादहं कुसुमसुरजोदं कुतः कतिरस्मीनो
 यत्र प्रयणं दः सुलब्धमिदं मया गवांसं गदिशति शरसंधानं धिक् ५९ अहं गराजस्य तनये पर्वत
 राजपुत्रिते तव शरालंके पालीयुगलं भूयुगलं केवाजना नाकुसुमशरकुतं केवास्मात्
 ककौतकं नादत्ते न जनयति श्रियं सर्वेषां जनयतीत्यर्थः यत्र पालीयुगलेति रश्रीनो व
 र्कः श्रवणं कर्णीशं तं सुलंघ्य विलसन् शोभमानेष्ठांगवांसंगः कदाहं क्षेपः शरसंधानधि
 क्षणं वाणं संघोजनवुद्धिदिशति संयादयतीत्यर्थः ५८ सूर्यं द्रुमो गच्छति परितः तर्कः ५९ गले

यत्तु अत्र मन्त्रोक्तवस्तु निमित्तमन्त्रायाम् यस्मात्तु दुःसह्यवन्ति यमर्कद्वयं महतीमाहः प्रथयत येन
 जितयति ५६ ॥ सुपुत्रं गोभोग्योक्तपोत्सल्योः प्रतिफलितं प्रतिविषितं तादं कुम्भं कलिभूखणविशो
 यदये यचतुर्द्विदमुस्वचतुश्च जैनमन्त्ररथेनमेविवप्रतिविषाभातादं कुम्भोः अत्र चतुष्टयो पालंभा
 तं यं यं अत्र मन्त्रोक्तो मन्त्रः चंद्रार्कप्रमथयतं यो मन्त्रोक्तो द्वापुस्तुति कीदृशपाकैर्दुचरं सुहृदशरिचक्र
 इयमवनिर्धर्म निरयमाह सस्वमात्मानं मन्त्रं सरं परं शत्रुं विपुलमपि जितवती रसकृतयते यमाहमे
 ति उभयवात्येति अवनिरयं संश्रितयते स ह्यप्रजितवती योजितवती इत्यर्थः ५६ ॥ मन्त्रोक्तवस्तु निमित्तमन्त्रायाम्
 दृशीकौशलदृशीः पिवंत्वा शर्वाणि अवाणपुटकाभ्यामविरतं च मन्त्रोक्तप्रसाधयन्ति तन्निश्रयः
 कुं डलगाणेश एता रैका रैः प्रतिपद्य च न मा च धृष्टते ॥ ५७ ॥ तस्वीति सस्वत्वाः सुक्तिगद्यपद्य
 याः अत्र यद्यथा भां अक्षितं न्वियं सस्वत्वे कुं डलगाणेश्चैव उल्लगाणेश्चैव ॥ ५८ ॥ एता रैः शब्दविशेष प्रतिपद्य
 नं प्रत्युत्तरमाचक्षे इव रत्नैरुवहोक्तिः कीदृशीः सुधातरे गाणेश्चैव उल्लगाणेश्चैव ॥ ५९ ॥ तस्वीति सस्वत्वाः सुक्तिगद्यपद्य
 दृश्याः च मन्त्रोक्तप्रसाधयन्ति तन्निश्रयः कुं डलगाणेश्चैव उल्लगाणेश्चैव ॥ ६० ॥ एता रैः शब्दविशेष प्रतिपद्य
 अत्रोक्ता शब्दोक्तानि ॥ ६१ ॥ सुधातरे गाणेश्चैव उल्लगाणेश्चैव ॥ ६२ ॥ तस्वीति सस्वत्वाः सुक्तिगद्यपद्य
 स्मा यं मुचि ते वरं मं तं मुक्ताः शिशिरतरनिष्ठा सद्यतिताः सुमध्यापस्मा संभविरपि च मुक्ता
 मणिधरः ६३ ॥ तद्विनागि शिर्ह मा च लस्त सवं शो न्ययः तस्यो ध्वजस्तस्य पटि पताके त्वदीये सोना

अवशस्मभंनेशयोनिस्तदवर्तिस्मृचिंतंत्वद्भित्तोपापं पत्न्युदशविशेषेवंशान्स्त्रोव्यतिरिति कविप्रश
 यमनुस्मरन्नाह अंगभ्यंतरेति शिरतरेणातिशयित्वेन निःश्वस्येन यतिता निमिता नृजावहिनो नासवे
 शस्त्रासंस्तुक्तास्तोसमृद्धासंपयजावहिरपि बहिः प्रदेशेपि नासांनमौक्ति कव्याजेनसुक्ताभाणिधरोसुक्ता
 पमणिधारकः ६२ प्रकृत्यारक्तापास्तद्वरुतिदंतद्वरुचिः प्रवत्येसादृश्यंजनयतु कथंविदुमलता
 कोविंवस्वद्विबप्रतिफलनेलाभादरुणिंतं तुलामध्यारोटकथमयिनलेनेतकलेया ६२१०हेसदतिप्र
 कृत्यस्तभावेनरक्तायादंतच्छेद्यैरधरक्ताज्ञेसादृश्यंप्रवत्येविदुमलताकथंजनयतु विंवंकलेयैकप्रदेशे
 नापिकथमपिकेयेनतुलामध्यारोदुंनसद्वुषितदयिकीदृशंविंवत्वन्मूर्तिप्रतिविंववशादुक्तंदृग्भिवप्रति
 फलेनलाभादितिकचित्पाठः तत्रदृग्भिवः स्वमिवस्तेनप्रतिफलनेपाकसुलामदित्यर्थः ६२स्मिताज्यो
 तेद्वान्जालेतववदनचंद्रस्यपिवतां यकोराणामासीदतिरसतयाचंद्रजडिताअतस्तेशीतंशोसुतं
 हरीमस्तरेज्यः पिवंतस्तेदंनिशितिनःशोभंतंकोटिकथिया ६२स्वच्छंदेस्मितमिषद्वासरवज्योत्स्ना
 तस्याजालेसुसहंपिवतांचकोराणाम्अतस्तमधुरतयाचंद्रजडिता ६२चिशसीदतौहेतोरुचिनाशार्थेचिकोराअ
 स्तेनचयः कोटिकथियाअराणस्तनुकुपनिशितिराप्रतिनिशोभशमतिशयेनसक्यथासुखंशीतोशोअत्र
 स्पृहयासारंपिवंतौत्यर्थः ६३अविश्रंतंषत्पुगुणगणकथासुजनजडानेयापुष्पकोयातवजनि

जिकप्र जयते यदग्रासीनायाम्फ टिकटुवदद्वेकविक्रचे सरस्वत्यान्निःपारिणमात्तमाहिकमवपुषा ६४॥
लेजनिर्गजिहससनाविजयतेपयःशिवस्मरणगणकयापाथमिदानीवेरामेप्रवर्धितस्त्वनस्ममेउनेव
ननेनउतरशद्वृहणवैमुखेनजदेकग्रहणमात्रोपलक्षणशक्तिकोजपायुष्यकायाअत्रिपुष्यकोतिपिस्था
जिह्वायाअनेआसीनीनाया उपविष्टायाःसरस्वत्यास्मर्तिःस्फटिकदृष्टातस्फटिकपाणस्फटिकद्विभक्त
येताअवि कंतिःतद्वद्विचरिण्यासामणिकासणिस्मानहरेणपरिणमतिप्रितरपंतंगत्करकृतहृतोविप्र
तीतिभावःधरणेजित्वादेत्यानवहताशिरहेःकवविभिर्निवृत्तैःश्रंदांशत्रिपुरहरनिर्मास्यविमुखैः
विरेचैकूषेद्रौःशशिशिशिरकूर्पूष्वर्लाविल्लयतेमातंसिवदनांसेनेशकलाः६५॥हेमातसकव
रणपुद्ग्रेणान्दवशचक्षित्वापरिभ्रमयहतानित्योनिशिरस्ताणिमुकुरानियैःकवविभियमुक्तैर्ममि
निर्द्वैःसमतःपुम्बुक्तेःसंद्रस्वचंइस्वरस्ययोशोभागस्त्रिपुरशरिनिर्मास्यतत्रविमुखैःशिवनिर्मास्यपाम
त्वन्वदितिममवःवृषद्विविष्ठभिःशशिविष्टभिःश्रीतैलयैःकर्षस्लद्वुवलाःस्वेताःशशिप्रकल्धवलप्रशि
याःतत्रशशिप्रकल्धेद्रुवंशःकर्षरंचतद्वद्वला इत्यर्थःत्वन्मुखतांवल्लेखं वलिलयेतेश्रवणिममपद्य
तेइत्यर्थः६५॥पंच्यागाभेनीविगुधमविधानपमुपतेस्वपारध्ववह्नुचलितशिरसासाधुचने त्व
दीयेमीधुर्धरपलपतेतंवीकलरवं निजं गणायनिमुलघटितो लेनभिभू ६६॥विपंचागे
णयासिदिवंधानाप्रकारेपुररियेनिहैरसणाधानेनिर्मलेचरितेगायेतीकासुरस्वतीनिभजयथाएतथा

द्वीनां चतसृणां चतुःसंख्याकानां तव मुञ्जलतां नो वा ह्यहीनां सौंदर्यं यो भां सरसिजमवेन्दुस्य च त्रिभिर्वि-
 भेः करणभूतैः सौतिप्रथमदत्तेनायं च ममुखस्य प्रथमकर्तृनात् अंधकारिणे महे शास्त्रनखेभ्यः सं ३१
 स्यन् विभ्यज्जवशिखानां चतुर्णामस्लकानां संसृगवदेवमयस्य भीत्यभावस्यापि एधि यादा ७-॥
 नखानामुमुद्योतैर्नैव नञ्चिन्नरागं विदुः एतौ करणं ते कान्तिरुपययययामः कप्रमत्त कदाचिदासा
 म्भंभजतुमल्लयांतं रुमनेयदिती उल्लुहमीवरणं तल्ललातादण्डने ७२ नखानां करजानां मु-
 द्योतिः प्रभाभिर्नयनशतपञ्चयोभां विरसतो तिरस्त्वर्वातां तेन वकराणां कान्ति सौंदर्यं कथं केन प्रका-
 रणमीव यं कथयामो वणिपामः अमुमिति वा पाठे कान्तिविशेषण उभेति पाठे संकेधनं कथयत्यमे-
 व वदन्ती उपाविहरं ताल्लहस्या अक्रणं तल्ललातया अरण्दले रूपायं यदिक द्याचिज्जदक मल्लेकल
 ये कदेशेन स्याम्यं सोऽष्टपंभजतुथं नान्यप्ये स्यथे कमल्ले स्याम्यं तव करणं वंतं हरे तिरस्त्वर्वातां मल्लानां
 तव करसाम्यं कदाचित् केनेति भावः ७२ स मंदं गे रूपायं दद्विषय दनकी तं स्लनपुगं ते वेदं नखेदं हरतु सौतं
 प्रसुतमुखं यदालोकाय शंकापुलितदयो हासजनकः खकुंभाते वः परस्वयति ह स्लेन मति ७२
 हे देवि द्योतनश्री लेसंमं गुणपदेव स्कंदः कुभातो द्विषय वद नो गणेशलाभ्यापीतमभ्युदितं सततं प्रस-
 तमुखं सदा तारदीरमुखं तव स्लनपुगं नो स्लाकं खेदं दुःखं हरतु न शायतु यत्स्लनपुगमा लोकाय शं-
 यातैर्देवैः कालितं हृदये मनोयस्य सः अतएव हासजनकः स्लनपुगे स्वकुंभमात्रे हरैवो गणेशः ख-

कुंभोजिउभोजेहलेन रुडितिस्तु श्रुतिनिष्ठुतिनवेतिस्तु विचारयतीतिभावः ७२५ । इदानीं
 वृत्तसमाप्तिकुलक्षेत्रं नन्देहस्तुदेन गणपित्ताके मनसि नः पिवंतौ तौ पलाद
 विष्टितवधसंगमरसौ कुंभारावद्यादिरवदनौ चंदलनौ ७३ । देन गपति पताके तौ तवा
 मयदौ जौ सनौ श्रमनौ सस्यमाप्तिकुलक्षेत्रं भवतः नोसा के मनसि न संदेह संदेहने
 शः यस्य कारणा नैव तौ जौ पवंतौ गणेशस्तौ दो अद्यापि त्वत्सनास्तु पनादेव यो निजरे
 तिभावः कीदृश वत्ता तौ सौ भोगा सराविति ७३ । तं तं वस्ते भोगे मदनुजं भुंक्तिभिः सम
 रथं सुज्ञास्यति भिरमत्ताहारलतिर्को कुंभामेष्टिवाधरश्चिभिरतः शवत्तितां प्रताप्यामि
 श्रां पुरषिजयिनः कीर्तिं मिवते ७४ । हं वमा तल्ले कुंभाभोगो मुज्ञास्यतिभिः समारथं घटि
 तां अमिर्मां निर्मलां हारलतिर्को यत्ति मुज्ञास्यतिभिः कीदृशे स्तेभे मदनुजो गजा सरस्य
 कुंभावेव प्रकृतिर्जन्मस्य नैव यांते लतिर्को कीदृशं अधरविवकोतिभिरतमीधे शवलितौ
 भिन्नवर्णिकुतं कां भिन्नप्रतापेन लोहितवर्णेन व्यामिश्रं गतां पुरं जिजयिनो महेशस्य कीर्तिं
 मियता च गजसरसारणेभ्यः शिवस्प्रतापो यावच्छीर्षं स्नामि वतवकुवाभोगो विभक्तीति भा
 वः ७५ । तव सत्त्वं मन्यते न हि निगिरिक न्येदुदयतः ययः याता बोरः परिवहति सारस्वत इव

बोलेनोपरिस्थवसि एवोणीलस्यानिचुलपताच्छादयति तद्वाहेतुं न दन्दीणं विप्रिनिहित्वा चलि तशि
 रसाकं पितशिरसासाधुवनेसाधुयोदेवकुमारध्वेसतित्तिदीयेः साधुवचनसंवेदिमिमिधुर्धिरचलेयि
 तैमिनुत्तलेवीणां कलोरयोयस्यास्तमित्यर्थः ६६ कं गुरोणस्पृष्टं तु हि न गिरिण देवस्त्वत्तया रिरि
 धनोद्वृत्तं मधुरधरपानमुत्ततया करग्राहं भो मुत्तमुक्तं स्वतंगिरिस्ते कं यं कारं भू मस्तव भिनु
 कं भो पम्परहितं ६७ गहै गिरिस्ते स्त्वविविधकं कं यं कारं केन प्रकारेण द्यूमो वणि यामः तत्र हेतुं औयस्य
 रदितं सादृश्यप्रतियोगेन उपमानस्य विरहात् तु हि न गिरिण हिमालये न पुत्री स्त्रिहेन हस्मा भोगी
 नस्पृष्टं गिरिभोगेन शिवदेनाधारयानाहुस्ते तया मुदुदोरं वारमुदातं उतोलितं शंभो शिवस्य करग्राहक
 रगुणयोभयं सुखासुकरस्य सुखादशोस्त्वचतं दंडमित्यर्थः ६८ ॥ भुजगं नृणां त्रिभिः ३१ दमयजुः पंढर
 वंती तव प्रीतिं नै मुत्तकं मन्ना लोष्ट्रियमिदं श्रुतः स्वेतावता त्वगुरुवदुलं जंभालमलिना
 मृणा स्त्री लालित्यं पठति त्वदधोत्तरलति का ६९ ॥ पुरमय्यः शिवस्य भुजास्ते बादा लिंगा
 त्केटकवती पुलकवती तव यं मुखाविंदस्य नालखियेकं दशोभं नैस्वतः स्वमासा तज्ज्वला कालागुरु
 वदुलं जंभालेन कुम्भागुरुसंस्पृकेन मिलित्ति तारलति का श्लोकाश्रयं मृणा स्त्री लालित्यं वि
 श्रासोभं यद्यस्माद्वृत्तिथ्यै मय्यद्वयवत्तदधद्विपारः तत्र तदधो गीवायाश्च धइत्यर्थः ६९ ॥ गहै रे व

तिस्रो गतिगमनगीतं कनिष्ठगते विवाहव्याजद्विभ्रमुपगण्य संस्थाप्रतिभुक् विराजते न विधुः मधुरानीकस्म
 वो वयाणां गामाणां स्थितिनि यतिस्वीमान इव ते ६९ हे गतिगमनगीतं कनिष्ठगते गतिपुगे गतिस्तत्र स्वहृत्तानेन
 स्वगमकं व्यापकं संगीतशास्त्रे तत्र यानि तत्र निष्ठुणे चतुरे वस्तु तस्य गतिः रागसंगीतं गमकः स्थायिस्वरस्य
 पुनः पुनर्नयस्य गतिं तस्मिन् चित्तार्थे प्रबंधसेदर्भः तदुक्तं गतिस्तु रागसंगीतं यच्चास्यायः प्रकीर्तितः गतिको
 मुख्यमादस्य परिभाषा सात्मकः गीतं प्रबंधं सदा र्धं रजितं चोक्तिरप्यनेराते सुएकचतुरे परमनिष्ठुणे त
 वगले तिस्रो रेखाः शोभते कीदृशो विवाहकर्मणि व्यावृद्धो विशेषेण वदुः स्विगुण्यो मे गमनस्त्वं तत्र या विज्वसे
 रखाः तस्याः प्रतिभुवो निर्णयः तदुक्तं तुल्यविस्मयी सत्सु सुवद्रुचत विजितं तु के विरत्त रक्तं जे छीणं मे गम्यभा
 रणं विदुरिति विवाहव्याजं छेति पाठे निवादी व्यान हे वद्वेयः प्रगुण उक्तुं खोगुणं तु सत्यया संख्या प्र
 तिभुवः तद्वापकः यावद्वाप्य प्रतिवादि नो भूण वेधने कुर्वती त्याचारः नाजाविधानां मधुराणां रागाणां स
 त्रु मध्यमादि सप्त स्वरानां वद्वेयं तौ गौड गजैरकर्णटादि गीतानां आकार उत्पत्तिः तस्यां स्मिन् रूपाणां त्र
 याणां त्रिसंख्यानं स त्रु ग्राममध्यम ग्रामपंचम गामाणां स्थितिनि यतिस्वीमान इव परस्परकलहा विर
 खानां गामाणां स्थितौ यानि यतिर्जियसः तदर्थं स्वीमान इव मदीया चिह्न रूपाणां चैतयः ६९ गृहानि
 मृद्गीनां तव भुजो लतानां वतस्य गणं वतुभिः सौंदर्यं सारं स्मिन् सौति वदनेः न लेख्यः संवत्स्य न्ययमद
 सेनादयं कतिवोच्छातुर्गणः वजाणां समभयदं द्वाद्याध्या १७० १ गृहानि वतसरो मि न्यं कुर्वन्म

दयावत्पारहं द्रुविडशिष्ठशस्त्राद्यत इव न्युनीनां प्रोदाणमजिनकमनीयकवणिता ७५ गहेत्तुहि
 नगिरिकन्येतवकन्यसूनोद्धूतं द्रुगंधं हृदयतः सारस्वतः सरस्वतीसंबंधीपयः पारावाशः सीरसुष्ठु-
 परिहृतीतिमन्येदयावत्पत्न्याद्यै यत्स्वयंतयद्रुविडशिष्ठमिह्नदोणआस्थाद्योदाहानाकवीनां
 मध्येकवयिताकविरजनिजात इत्यर्थः तत्र पर्येको चीदेशे अग्निपापाद्रुविडप्रसूणगहेस्तेदोवतीर्ण-
 सद्यपि तारेदेशांतरं गते मातृव्यानीयानयनार्थिगतायां घण्टासंययस्तः प्रागनेन घण्टासंययस्तः
 एतस्मिन्नेवकाले आकाशे येन सह गच्छेत्प्राशिवयात्किं २२ एणद्धूतं समागत्य न्यमसौ दत्वा तर्हि तं सेव-
 तदवधि मसूकविर्जात इति विवदंती ७५ ॥ २२ ॥ हरेको ध्यात्वा वलिभिश्च वस्त्रैश्च नवपुष्पागभीरे ते नामि-
 सरसिकृत्तं गोमनसिनाः समतस्तोतस्मादचलत नयेधमलितिकाजनसंज्ञानीते जननि
 भवरोमावलि रिति ७६ ॥ हृदयवर्तपुत्रीशिवकोपज्यालासमूहे रवलीठे नव्यासेन प्राशिरणकंद-
 र्थः स्वरत्नार्थं तव गभीरेनाभी सरसिकृत्तं ये जात इति शेषः तस्मात्ताभीरसो धूमलितिकं तव रो-
 मावलि रिति नोनो जानीते जननीति संवोधनं ७६ ॥ यदेतत्कालिंदीशतस्तु तत्र रेमाकुनि शिवे क-
 शोमथ्ये किंचिज्जननि तव द्वातिष्ठधीयां विमर्हादन्याने कुचकलशयोरेतं तं तन्वभूतं यो
 मप्रविशदिवनाभीकुहरणा ७७ ॥ ते शिवे हे जननि तव कुचो मध्ये कालिंद्या यमुनायास्तु नमि-

रोतिस्त्वोपलुगेवीचित्तदाकुतितदनुकारिर्वेदितुं किं निजीलस्य कथं वल्लतदनेन्यपरसं कुं व
 कलरायोर्विमईनासंघर्षणतत्त्वभूतं च मिभूतं योमाकाशं कुहिरिणीमभ्यंतरगवीरदेशयुक्तोन्मो
 प्रविशदिवसधियां भातौ तथ ॥ स्विरो गंगावर्त्तस्मन्मुकुलसोमावल्लितकुल्लावालेकुं
 कुसुमशरतेजो इत भुजः रतेलीलागमं किमिति तव नमी गिरिसुते विलहरि सद्दे किं शिशुन
 यनानां विजये ॥ ८५ ॥ हे गिरिजे तव नामीदृशेन प्रकरेण विजयेते स्वीत्वं वृणु च तं तदुकारमे
 वाहस्विः स्पर्ध्यां शालीगंगाया अवेत्तौ भूमिस्तथा स्वेनावेव मुकुलो यथाः सासुन मुकुला साचासो
 रोमावल्लिततारोमरागिरिपिपिय हनीलस्यः कुल्लावाले जलधारणार्थं वा त्रिविशेषः निजोक्ते
 मिति याः निजं स्वीयमाले तदेव स्यादालमावाले भिरामरः तथा वक्तुं सुमशरकामस्य ते जेतुं त
 भुजः प्रतापोरुं दुमगा स्यालेयः तथा रतेः कोमापत्यः किमप्यनिर्वचनीयेलीलागोः कीडां मंदि
 रं तथा गिरिशमनयनानामादरयाय सिद्धः करणीभूतं विलहरि मित्यर्थः ॥ ८६ ॥ निरुगितीणस्य
 लज्जतदभरेण क्तमजुषो नमस्तर्त्तनाभो वलिमुशानके छुट्यत इव चिरं ते मध्यस्य उदितदि
 कीतीरतरणसाम्राज्यस्य ज्ञोमवतु कुशलश्रीलतनये ॥ ८७ ॥ हे शरुतनये तव मध्यस्य कुशा
 लं भवतु कीदृशस्य निरुगिणस्य भोक्तेन क्षीणस्य कुशस्य तत्रापि कुचमोगाभरेण लैशयुजस्य तत्र
 एव सहिष्णुताविरहेण प्रहृष्टभूतवदुषोनाभो वलिमुशानके तं दं मदुटयत इव उदितस्य सो

तद्विनीतीतस्तेनसमानावस्थातस्याः स्येमास्त्रितिर्यस्य ७ ११ कुचौसचः स्विद्यततयाटिहूकस
भिदुरेकयंतौदोर्नलेकनककलशभौकलयतातवजातुंभंगादुदरमवलगतनुभवा विधा
बद्धेद्विद्विलवल्लीभिरिव ८ ॥ हेदेविसद्यस्तत्ता एगात् स्विद्यतौर्धिवनमदोष्माणशि
वविषयानुरगेणवास्तेदंमुंचतोः लनततटयोर्धितस्यनिवेशितसूयिसम्यचीनंश्रुक्कंचुक्कस
भदुरेभेदनशीलौदोर्मलेवाडुमूलदयंकयंतौव्यामुवंतौतवकुचकुलश्रोस्वर्णकुंभप्रतिमौजे
नाताकंदर्प्येणवलप्नमदंभंगजातुरक्षितुंविवलितवलीवाह्लिभिः निसृजिर्मध्येरेखाभिरवलवली
संसिकाभिर्वह्लिभिर्लताभिर्वह्निमिदृशः ८ ॥ गुरुजंविस्तारंक्षितिभरंभतिः पर्वतिनिजान्निजंवादाब्धिद्व
त्विहरणत्रयेणनिरुद्ध अतस्तेविलीर्णगुरुयमश्रोवांचसुमंतीनितंवप्राग्भारः स्यगयतिल
शुलंनियतिच ८ ॥ हेपार्वतिक्षितिधरपतिः हिमालयोनिजात्सकीयाक्षितंतवात्सुकप्रदेश
गुरुजंविस्तारंचपृथक्कृत्यस्वयिभवंतांहरणदूणविवाहसमयेदापयैत्रकरपेणनिदशेनिवेशितवा
न विवाहादिषुयद्यंहरणंचतदित्यमरः अतोहेतोर्नितंवप्राग्भारेज्यनभारः प्राग्भारेऽथैवभास्त्र
तथापीतसमर्पकः ३ ॥ तद्विष्य विस्तीर्णगुरुर्गौरवशालीश्रुशोवांसर्ववत्सवत्सवंतीदृष्यीत्यग

यति आक्षरयति लघुत्वं लाघवं च प्रापयतीत्यर्थः कुर्यादिति शङ्कान्न कदाहलीकां दृष्टलीमुभाभास्तु इत्या
 मुभयमपि निजिर्जात्यमवतीत्यर्थः अत्राभ्यासः प्रणितकटनाभ्यागिरिषु जैविति मे जानुभ्यां विभुक्तादिभ
 इयमपि ८२॥ हेगिरिस्तु उभाभ्यामुत्तरं कुर्यात्तदीनामुद्गाहस्तोत्राद्यभ्यासस्तु मे शस्यप्रणि
 रंभायाः संभक्तसहस्रस्य भयमपि उभाभ्यां निजिस्वरताभ्यां शोभनप्रकारेण वर्ज्यत्वाभ्यापस्तु मे शस्यप्रणि
 तिभिः कठिनाभ्यां जानुभ्यां रावतयुगलमपि भवतीत्येतो विजिगेजितवतीत्यर्थः ८३ पुरजैत्तरेद्विगुण
 शरगर्भे गिरिस्तु निर्वर्गो जैधे विषमविशिषो वाटमकृत्तयदमेदृश्यं ते दृष्टाशरफलाः पादयुगलीनत्वा
 गच्छन्तः सस्मरुदृष्टाण्येकनिशिताः ८३॥ हेगिरिस्तु पूर्वरेद्व्यशीकृत्तविषमविशिषः कामस्तवे जैधे दि
 म्पुणशरगर्भे मय्यप्येव्याण्यतात्प्राचद्विः शरैरुभयोपमिति दिगुणजैवविजयं च शरान्विधाय तद्भो नि
 खंगो हस्ते रैवाहं निष्प्रयेकृतं कृतवान् यदनेपयोनियं गतामपन्नयोजयोरमेपादयुगलीनत्वा गच्छन्तः
 व्याजो यद्यो ते दृष्टाशरफलाः दृष्टास्तं त्वापेक्षणां नो म्पुभागादृश्यं ते कीदृष्टाः नमस्तुभ्यमस्महे द्रादिमुकु
 टकोटिदुष्पणत्वं धर्षणदेकनिशितामृत्वा मया तीक्ष्णस्य ८३॥ अस्मिन्मर्थे नो दृष्टा नित्ययोगो
 विवसेयाममायेतौ माह शिरसि दपयादेहि चरणौ ययोः पादौ पाद्यः पशुपतिनद्यान्तदतिनीपयेल्लेता
 लेत्सीतस्त्वहं हि चतुर्भिरुचि ८४॥ हे मातः अतीनां वेदानां मर्थो नो तमभाउपनिषन्नेहाणायो तव च
 रण्येककीर्णस्य शेरतये ज्ञेयं स रणेण दधति वहेति र्वाहां प्रसंतीनां त्वद्भरणेतात्पर्यात्तत्तौ चरणौ ममापि

शिरस्मिकारणेन स्यापयपयोऽरण्योः पाद्यं चो गलदांतेतद्रूपं पायो जलं पशुयति ज
 दाज्जटतद्विनी गंगा तथा पयो अरण्यो लोत्ता लक्ष्मी पीवकं संयत् अरुणोऽक्रौहरे विष्णो
 र्यश्च डामणिमुद्रुदरत्वं तत्परचिदीप्रित्यर्थः ८४ हिमानीहं त्वं हिमगिरि तदाक्रांतिरु
 चिरो निशार्यो निद्राणं निशि च परभागे च विद्यसे परं लक्ष्मीपात्रं श्रियमपि सुजंतौ सम
 यिनां सरोजं त्वत्पादौ जननित्सुतं अत्र सम्यक् ८५ ॥ हे जननि त्वत्पादौ समग्रमुणसं प
 न्नौ न्वनग्रं सरोजं त्वमिदं किंचिन्न किमपीत्यर्थः कीदृशं सरोजं हिमानी संतव्य
 तु हि न समूहे न नष्टं कांति चरणे कीदृशौ तु हि न गिरेः सदाक्रांतौ कटकं संचारे यिरुचिसे
 अत्र यद्विदितशोभो स्यात्सरोजं निशायां रात्रौ निद्राणं मुद्रितं पादौ तु निशि रात्रौ परभा
 गे दिदौ चरुचिरो सशोभो यद्वा परभागे न विरुद्धं कांति संसर्गं सशोभो रात्रौ तमेव
 दुल्लेखेन श्यामत्वात् चरणयोः सत्त्वजया पाटलं कांतिं संवद्भावि रदुत्त्वपरभागे भ
 वेद्वर्णं हृदयं संसर्गिजारुचिभिधानात् तथा सरोज्यस्यैव नैलत्तयाः श्रियः पात्रमवसि
 तं स्यान्न न तु तस्यादाने भागे वा समर्थं त्वत्पादौ तु समयिना त्वद्वृत्तिमार्गं प्रवेशिनां श्रि

नोति किं शालमरोगेन वदत्तपहलोगेन स्वः से ॥ स्वकीयिते ॥ अथ वधनादिमन्त्रयासहितेभ्यो
 रन्तोतद्वरामित्यस्य विशेषणं चरयो विनिश्चिद्विद्वेभ्यो दुर्मितो यो भद्रां सं प्रणीं प्रियं लक्ष्मीमनिशानि
 तरो अक्रुणाय कवितिदरतौ प्रयच्छेता विरयर्थः ८६ ॥ कथाकाले कथय कलितो लक्ष्मरसे विवेचि विस्र
 धीतवचरेर्गजजले प्रकुत्वा मूक्तानां सपिब कविताकारणतया यदेदृते वाणीमुखं मलेतो
 मले रसताम ८७ ॥ हे मातः कथय विद्यायीं संस्मरणं तालनं जले कदा कलिनं काले विवेकी
 दृष्टां कलितः प्रस्तालेन वेलायां अस्मिन् रसे प्रसिद्धात् प्रकुत्वा मूक्तानां सपिब कविताकारणतया यदेदृते वाणीमुखं मलेतो
 वितायाः काव्यस्फुरणतया हेतुतया यजले बाष्पाः सरस्यया मुखं मलेतो लक्ष्मरसे विवेचि विस्र
 नकमलेतां वृत्तरागप्रोभा मादृते करोतीत्यर्थः ८८ ॥ यदन्यासकी उपरि चयमिवाले धुमनस
 आं रंते लेखितं भवकलहं सान्जह निखलिते पेशिदां सभगमणि संजीरं फितव्यत्वादा चेत
 रं चरेण युगलं चारुचरिते ८९ ॥ तेतव चरेण युगले स्वे अलमिति यायेन चरंतः सं चरंतो गह
 रजहं सावजवति नयं जति कीदृशाः चरेण विन्यासलीलाभ्यासे आरुमेतां लक्ष्ममनोये वा
 ते आले धुमनस इव चरेण युगलं कीदृशं प्रभगमणि संजीरं स्वरं चरेण युगले धुमनोये वा
 स्यैलातकापटात् स्वस्य चरेण स्पविते वे विन्यासे शितामा च दारो प्रवाणे पुनः कीदृशं चारु

मनोतंचरितंचरितेतस्यासंक्षोभेवृत्तकर्मणिप्रतिविम्बः चोच्चरितेद्रुतिसंक्षोभेनवा ८२॥ अराले
केरोमुप्रकृतिस्तरलासंदहसितेशिरासभागात्रैवदिवकठेरकुचतेहभसंतन्वीमध्येएषु
रविचरोहविषयेजगज्जातुंशंभोजयतिपुराणाकाचिदरणा ८२॥ केशोस्वरालावक्रासं
दहसितेद्रुसद्वसितेस्वभावेनसरलारज्वीगात्रेशरेशिरोधकुमुदवत्कोमलाकुचतदसना
भोगेद्वधदिवसितेवकठिनामध्येउदरेभ्यशमतिशयेनतन्वीकृशावरस्यश्रेष्ठस्यारोह्यनि
तंवस्यविषयेस्यानेएषुप्रथिमगुणयुक्तेः अरोहेजयनंभोगीनितंवः स्त्रीकटीतटीद्रुति
विम्बः एवंभूतादीभोर्महेशस्करणाभवानीरुपाअरुणरक्तवर्णीकाचिदवर्णीयाजग
द्भवनेजातुरदितितुंजयतीत्यर्थः ८२॥ पुरारोतेरंतः पुरमसिततत्त्वच्चरणयोः सपथीमयीदा
तरलेकरणनामसल्लभा तयास्येतेनीताः पातमखमुखाः सिद्धिमत्तलोतवद्दारेयांतस्थिति
भिरणिमाद्याभिरमराः ८३॥ पुरारोतेषिवस्यत्वमेतः पुरं प्रधानमहिषीअसिभवस्त्रितोहेतौअ
रलेकरणा नामगितेंद्रियाणांतवचरणयोः सपथी दासपथीयाः पूजायामयीदरिद्रासुले
भाङ्ग्रायायादुःसाध्येतितावत् तथापिसंपूर्णपूजायाअभावेऽंशपूर्णजयेथरतेतलेकार

एभंभेदिपरीरंभंभावितहृदयाः शतमुलमुखांद्रादयोभरदेवास्तद्वशेषांतास्थितमित्य
 दीयचित्तामणिग्रहाजम्णांतिकमन्त्राविद्याभिरणिमाद्याभिर्देशभिः सिद्धिभोगेष्वपि
 संपदमनुलोअतिशयितोनीताः प्रापिता इत्येतेन त्पजासासात्पदस्यैः ७३॥ गतले
 नचतंद्रुसिणहरिसदेप्रभभतः शिवः स्वच्छायाकपटघटितप्रकटपटः स्वदीयानांभा
 सांप्रतिफलनलाभारणतयाशरीरिभ्यो गारेरसइवदृष्टादेभिः कुतुक ७४॥ दुर्हिणोवृथा
 सखिकर्ताहरिर्विष्णुः स्थितिकर्ता रुद्रः संहर्ता ईश्वरस्त्रिशोधानकृत् एतैश्चतुर्भिः पा
 दहृदैर्धनोधारितः शिवः सदाशिवो उग्रारुहः तैतबमचत्तगतः कीदृशः स्वच्छायाभ्रया
 क्वाययाकोत्पाधटितः कपटेनछत्तेनप्रकटपटश्चास्त्रणपटहृपः सदाशिवस्य सरेण
 पलात् एतादृशो दृशान्मुक्तं स्येदोभिः स्वाब्धेनैवदृष्टतिक इवत्वदीयानां त्वेदंगसंग
 भजानांभासमारुक्तकोतीनांप्रतिफलनलाभेनसंक्रांतिलाभेनतत्तयापाटलव
 र्णितयाशरीरीकृते हृदयशिशुः अगारेरसइवैत्यर्थः तद्रुक्तं रुद्रयामले प्रुसाक्षिप्र
 रुद्रश्चअस्मदशिवः एतैपंचमसुप्रेताभूतस्थितियतोयेमताः चत्वारोमंचचरणः संश

मः प्रकृष्टः परः सच्चिदानन्दः शशयेण शिवेनाभिज्ञविग्रहा तत्र सन् सत्मासीनाभिर्भगनेन्दुपिणीति
भृंगारस्य शपामत्वे संगीतशास्त्रे भृंगारः भुवि रज्ज्वलद्वादिना कोशोऽल्लस्य यद्युक्तं त
थाप्यनुयोगप्रधानरजो गुणमयत्वादरूपतया त्रयवर्णनमित्यवगन्तव्यं ७४॥ समासीतः प
सोमणिस्तु कुटुम्बानां वरसणिर्भयादं तव दुस्तिमिना किरणं प्रणिमस्य हः दधाति त्वद्भू
तिफलं लति पद्मां तविकचं निरातं कंचेद्राजिज हृदयं केरुदुमिव ७५॥ कलंकः कल्लरी
रजनि कश्चिं वंजलमयं कलभिकं देरे क्षिराहस्यपंकेरुं मि विडितं अतस्त्वद्भोगेन
प्रतिदिनमिदं रिक्तकुरं विधिर्भयोभयो निवदुयति न न त कृते ७६॥ कलंकोलं क
नं कल्लरीरजनि करविचं चन्द्रमंडलं जलमयं जलस्य रूपं अतस्त्वमरकतकरं दुःप्रतिगभीर
स्य जलस्य हृदयं पल्लविः कलोभिः द्योतय संख्येय कपूरं यनसारखंडं निविडितं क
स्य त्वत्त्वद्भोगेन तं त्वत्स्य हृदयेण रिक्तं कुरं भूत्वा भं तरे विधिर्वृत्तांतं बलकरं रुक्तात्म
भत्या सेवमानाभयोभयस्य हृदगेन प्रतिष्ठुक्त्यपदे कालांतरकक्षिरं गमादाय त वृत्ते
त्वदर्थं निविडयति पुरयति इत्युभयपक्षसाधारणे यी वल तलु कल्यकोकं श्रिदं विडु

कुरुय कलंको काय बाद यो रित्य मरः तदेव कस्तुरी वासनविदुचक्र वासनया वासितस्येव
 वक्रांतरस्य सर्वसिद्धिप्रदत्वात् तदुक्तं योगिनीहृदये भूत्वा कोराद्विसेर्गीता द्विदुपुस्य रसं
 विदुः प्रकाशाय सार्धत्वात् तस्य रत्नालहरीयुता प्रसूतं विष्णुलहरीस्थानेमात्रव्याप्तके
 वेदं वैचक्रमेतस्य त्रिहृदये च पुनर्भवेत् धर्माधर्मेतया मानेमाते मेयो तया प्रमानवयो न्या
 त्मके चक्रं चिदाकारं महदेवत् इति पुनः कीदृशं रजनिकैरिविबंजलभयममृतमयं चंद्र
 मंडलरूपं मध्ये त्रिकोणं समतलं परमाह्लादं मिश्रयुक्तैः अमृतवीजवकारालकमिति
 वार्धः रिक्तकुहं रिक्तः अन्त्यो विस्फोटोः कुहं रंक्षं मध्ययस्य तत् अतो अकारमारभ्यं क
 लाभि विद्वत्तस्यैः तदधिष्ठातृकामे प्रयुक्तं दित्तं त्रिष्टयं पंचदशानि त्राभिः कर्षुरेभ्य
 कोतरवासकैर्निविडितं वेष्टितं मारकतकरंडमिति विदुचक्रं तत्पकमिदं विदुचक्रं तद्वै
 गेन त्वच्छरीरभूतेनेके कनित्यात्मना प्रतिदिनं प्रति तिथौ चिगिज्जं संभावनायां भ
 योभये निवृत्तयति योजयति अयं भावः पंचदशसंयुक्तैः त्रिकोणैरेखात्रये प्रस्थां कामे
 प्रयुक्तौ दिवि चिंता नाना मध्ये विसर्गं रंक्षं दयाः पूजनं पुनर्मध्ये लोमविलोमक्रमेण

अन्ते सपक्षयोः कामेष्वर्थोऽपि विवांता नोधिवादि कामेऽर्थता नांतन्नि योपकैव स्यात्पक्ष
 मनाद्युक्तमेवेति ॥ ६ ॥ स्वदेहो हूताभिर्दृष्टिभिः शिमाद्याभिरिति तानि विधां निवेत्यामर
 मिति सप्तदशमावयति यः किमाश्रयं तस्य विनय नरुहं द्विं तृणयतो महासेवज्ञानि
 किंच यतिनीराजनविधिं ॥ ७ ॥ हे नित्योत्पदे हो हूताभिस्त्वच्छरीरेऽस्याभर्घं शिभिः कि
 रणरुपाभिरक्षिमाद्याभिरावण्देवताभिरभितौ निखेयां सेवमानां त्यागमहमिति अग्रे
 देनयोभायति विनयनस्य शिवस्य रुद्धिमेवर्ष्यं तृणयनस्तृणमिव प्रमाणीकुर्वतस्त
 स्य महासेवज्ञानिः प्रसूयकालाग्निः किं रणे रक्षिमाद्विभियतीति किमाश्रयिजन कि
 मपीत्यर्थः तदुक्तं कादिमतेत्यदेहो स्थिते तेजोभिः किं रणे रक्षिमादिभिः आचतों त्यामहमि
 ति भावयेत्स्वस्त्यस्योभवेत्तदज्ञात्रेयोप्याह अरण्यं रणतरंगिताहीधृतपाशं कुशपुष्प
 बायां अणिमादिभिरावतामदृश्यैरहमित्येव विभावयेमावनीमिति ॥ ७ ॥ समुद्रतत्पक्ष
 लेऽनभरतु रश्मिरुदसि तं कटाक्षे कंदर्पाकतिचनकदं वंचुति वदुः हरस्य त्वद्गोतिम
 नसि जनयामासुभदसौ भवत्योयेभक्ताः पारिणतिरसौ सा मिमम्य ॥ ७ ८ ॥ हे उमे वि
 मलाः पुरुषा भवत्योभक्ता अमी घामुरोवह स्यसेऽसमुद्रं तं स्पृशन् लब्धनभरं समुद्रं तत्र गे

हताः स्थूलः परिणामवान् लभभरो यत्रातहसितं मितं चारुमनो हंरं कदाक्षेत्रां गप्रदेशे कति
 विनक्तपिये के दयाः कामाः वपुः शरीरं के वं कुसुमाकारं शोभां च मित्यर्थः द्रुये परिणति यार
 एण मसुद्रुक्ता एव दूयामवतीति भावः अतो हरस्य शिवस्य मनसि चित्तत्वं द्रुमं जनयामास ज
 नयति स्फुरेयि तद्गुणास्तदाकारान् दृष्टुं विषमसरविहां लो गोमवतीति भावः ६८ कल
 जं वैधां कति कति भजे तेन के वपुः श्रियो देवाः को वा भवति नयतिः कैरपि धनैः महादेवं हि
 त्यस्तव सति सतीनामचरते कुचाभ्यामासंगं कुरवतं शेरया सुलभः ६९ ॥ हे सतिन के व
 लेनाम्यालं सतीनामचरमेयति वृत्तानं प्रधानभूते वैधां विधात्रं संवधिकलत्रसरख
 ती कति कति कवयेन भजे तिन कलत्रीनुर्वीती यत्किं चित्क वित्के ॥ ७० ॥ तितेने वसरख
 ती वल्लभ त्वं प्राप्नुवंतीत्यर्थः श्रियो देवा लक्ष्मी देवाः यतिः कैरपि किं विन्मात्रैरपि धनैः
 को वा न भवति महादेवं हरं हित्व विहाय तव कुचाभ्यां पयोधराश्यामासंगः परित्यजं कुर
 वं के तं शेरयुजं तन्मास्मिं गन दोहद्विने वृत्ति शेषस्यासुलभे भुक्तिभारुप्यर्थः ६९ ॥
 गिरामाकुर्वीदु विष्णुगृह्णन् विष्णुमागम विहा हरं पत्नीं यथासुहृत् चरीमद्रितनया
 तुरीया काचित् त्वंदुरभिगम किः सीममहि मामहामा हे विष्वक् भूमयस्त्रिपरब्रह्म महि वि २००

हे परब्रह्ममहिमि महे शयत्विमस्माये अनाद्यविद्यास्वरूपे दुहिते ब्रह्मात्मस्य गृहिणीयत्वेति
 संदेवो सरस्वती त्वा मा गमयिदो वेदविद आहुः हरेर्विष्णोः पत्नीं श्रुयं पद्मालेक्षीमाहुः सुमन्त्रमा
 हुतं काण्डनिर्वचनीयनीया तुरीया सरस्वत्यादि त्रयारिक्ता दुर्ध्रिगमो दुर्ध्रियो निःसीमा पर्यंतो म
 हिमा प्रभवो यस्याः सा विश्वं प्राणिजातं भ्रमयसि खकीयवानाहुः परप्रदृशीने न सरस्वत्यादिदु
 द्विमले करोषीत्यर्थः १०० सरस्वत्यालक्ष्याविधिहरिस्पत्यो विजयते रतेः याति त्रुत्यं सिधि
 लयति रस्येण वपुषा चिरं क्रीयते वक्ष्यति यमप्रपाशा च्यतिकारः परं ब्रह्मा भव्यं रसप्रतिरसं
 त्वद्भजवान् १०१ त्वद्भजनं वां स्वं दूक्तः सरस्वत्या गद्यपद्यादि रूपपात्रलक्षणाधने स मृद्ववि
 हरीति क्रीडति विधेर्ब्रह्मणो हरेर्विष्णोः सपत्न्यः समानपत्नीकः स न रस्येण शोभनेन वपुषा
 यासीरेण रतेः कामपत्न्याः याति त्रुत्यं शिथिलयति हरीकरोति चिरं जीवते वपुष्या मुहं धनीयं
 कोलमुहं धवर्तमान एव क्षपितो हरीकृतः यमुपाशानां पुत्रकले जादीनां च्यतिकारः संबंधो
 येन तथा यद्वा तस्मिन् यप्सुनां पादं डादीनां घृणां शंकादयः पाशालेखां च्यतिकारो येन स
 तथा भूतः स न परब्रह्मणि रत्यं परब्रह्म ब्रह्म कं संसरसोऽस्ति अत्र तेः स यति आस्वादय
 तीत्यर्थः तदुक्तं कुलचक्रा मणौ घृणां धीकामयं लज्जा जेमुस्सो चैव पंचमी कुलं जाति अत्र

तिवदिहो ॥ २॥ अर्थमदीयकोकततोपिसमार्थितरं समधिगम्यननिद्यमेतत् अतंतुगिर
 नरेपथि संचरंतः स्नायामभवंति कवयः पुरतः प्रयाताः भेदेन ते जननिजातु जनाद्भेदेन वै
 कुंठनाय परतायि कुंठा एतेन सात्मेवानि करवाणि तथापिकाकुंठितोस्ति मयितेकरणाकसु
 हाः ॥ ॥ इति श्रीरामचंद्रविरचिता श्रीमत्परमहंसपरिव्रजकशंकराचार्यविरचितान
 दलेहरीटीका समाप्ता ॥ अममभूयात् शिवाय नमः ॥ वर्तित्याताजी स सा ॥
 माघमासे कुम्भपक्षे सुषुप्त्यर्थे रविवासे लिखितं मे इयारमेण इदं वै अममभूलकं
 यादृशं पुलकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया यदि शुद्धमभूद्रवाममदोषो न दीयते ॥
 श्रीरामजी ॥ संबत् २८०६ ॥ श्रीहरगोविंदपुरमध्येलिखितम् ॥ सीता माताजी ॥
 ॥

निखिलनिगमांतलुतिपदेसकलेवेदांतैत्त्वमेवप्रतिपाद्यसेइतिभावःसुतिपदेइतिपाठेदेवदंतैः
सुतैपदेचरणैयस्याइत्यर्थःकेनप्रकारेणसुतिपदेत्याहनिरातंकेनिगित्प्रान्तंकोबंधुननिता
भीतिर्यस्याःनित्यकालवयावधेममापीमांसुतिनिगमयनिगमीकुख्यात्करोत्यर्थेणिवेद
मेवसंप्रतिपज्ञांतुर्वित्यर्थःसमस्तुतिवैत्यनेनप्राप्तंस्वकर्तृत्वंलुत्तरपाकरोति२०२॥प्रदीपज्वा
लाभिर्दिवसकरनीराजनविधिःसुधासुतेऽश्रुद्रोपलजललेवैरर्घ्यघटनास्वकीयेरमो
भिःसलिलनिधिसेहित्यकरणंस्वदीयाभिर्वाग्भिस्तुवजमनिवाचांलुतिरिव२०३॥
हेवाचांजननिमातृकाहेत्यदीयाभिरेववाग्निसवरुतिरियंनमदाग्निमित्यर्थःयथाप्र
दीपज्वालाभिर्दिवसकरस्यसूर्यस्यवीराजनाविधिरारात्रिकाविधानेनसिस्तकलभुवनोद
र्वाग्भिर्वातंध्यंस्वकस्यभगवतोमातृजुस्यप्रदीपज्वालाभिःप्रकाशइत्यर्थःसुधासुतेऽश्रुद्रोप
लजलेस्त्वैवऽश्रुद्रकोतिपानीयविंदुभिरर्घ्यघटनाऽर्घ्यदानंस्वकीयेर्नैर्जैरभोज्यंस्त्वैरास्ति
नियःसमुद्रस्यसोहित्यकरणंतत्तिसंपादनंसोहित्यंतपयितुंश्रित्यमरःअत्रयथाशब्दभा
वयिप्रदीपेयादीनांहृष्टांततानिदरीनालंकारोत्पातितोऽश्रुद्रोस्त्वैर्मेत्सादुडयेनास्मिन्सागरमि

